

Fylkesmannen i
NORDLAND

- virker til Nordlands beste

Forvaltningsplan

for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde

Miljøvernavdelingen

Rapportnummer 3/2013

Foto:

Forsidebilde: Utsikt mot Møysalen og Møyene fra sør. Foto: Ragnhild Redse Mjaaseth, Fylkesmannen i Nordland.

Forord

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde ble opprettet ved kgl. res. 29. august 2003, og § 5 i verneforskriftene sier at det skal utarbeides en forvaltningsplan. Forvaltningsplanen skal være et praktisk hjelpemiddel for å opprettholde og fremme verneformålet i disse to verneområdene.

Utarbeidelsen av forvaltningsplan for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde har pågått i perioden januar 2009 til februar 2013, og inkluderer folkemøter, høring og diskusjoner i arbeidsutvalget for forvaltningsplanarbeidet både i forhold til innhold og tilrådninger i planen. På oppdrag fra DN har Fylkesmannen vært ansvarlig for gjennomføringen av arbeidet.

Proessen har gitt mange, nyttige og gode innspill. Gjennom arbeidet med forvaltningsplanen er det forsøkt å gjøre en likeverdig veiing av de ulike interessene innenfor rammene av verneforskriftene og etter hensyn til verneverdiene. Vi håper og tror at denne forvaltningsplanen både vil kunne ivareta de nødvendige miljøhensyn, men samtidig også være med på å stimulere til enkelt og tradisjonalt friluftsliv og heller ikke være til hinder for utøvelsen av samisk næring og kultur, herunder reindrift.

Roar Høgsæt
Fylkesmiljøvernsjef
Fylkesmannen i Nordland

Innhold

Forord	2
Oppsummering.....	5
1. Innledning	6
1.1 Vern av Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde	6
1.2 Naturvern i Norge.....	6
1.3 Forvaltningsplanen.....	8
2 Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde	10
2.1 Verneformål og utfordringer for forvaltningen	10
2.2 Naturfaglige verdier	11
2.3 Menneskelig bruk av Møysalen	16
2.4 Bevaringsmål	19
3 Brukerinteresser	20
3.1 Verneforskriften og bruk av verneområdene.....	20
3.2 Reindrift	21
3.3 Friluftsliv, jakt og fiske	27
3.4 Turisme, reiseliv og organisert ferdsel.....	34
3.5 Bygninger og anlegg	37
3.6 Motorisert ferdsel	43
3.7 Utnyttelse av naturressurser	46
3.8 Kulturminner.....	49
4 Forvaltningsoppgaver og tiltak	51
4.1 Statens Naturoppsyn.....	51
4.2 Tilrettelegging	52
4.2 Tilrettelegging	53
4.3 Overvåkning.....	53
4.4 Informasjon	55

5 Saksbehandling	56
5.1 Forvaltningsmyndigheter	56
5.2 Lovverk, føringer og forvaltning	56
6 Referanser	62
8 Vedlegg	63

Oppsummering

Forvaltningsplanen for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde trekker opp retningslinjer for behandling av saker etter verneforskriften og foreslår tiltak for de ulike aktivitetene og brukerinteressene i området. Forvaltningsplanen er retningsgivende for forvaltningen av Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde, men disse retningslinjene er ikke juridisk bindende med mindre det er direkte henvist til forvaltningsplanen i forskriften.

Arbeidet med forvaltningsplanen har skjedd i samarbeid med et arbeidsutvalg som ble nedsatt for å bistå Fylkesmannen etter konsultasjon med Sametinget. Arbeidsutvalget har representasjon fra to av kommunene, grunneier, statskog og samiske miljø.

I arbeidet med forvaltningsplanen har det blitt definert enkelte naturkvaliteter som ansees som de viktigste å ta vare på i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde. For disse kvalitetene har det blitt utarbeidet bevaringsmål. Bevaringsmål skal være målbare og definerer den tilstanden man ønsker en naturkvalitet i verneområdet skal ha. Bevaringsmålene skal følges opp og gjøre det lettere for forvaltningen å registrere eventuelle endringer i naturkvalitetene.

Forvaltningsplanen veier vern mot bruk innenfor rammene av verneforskriften. Når det er motstridende interesser mellom bruk og vern, skal brukerinteressene vike til fordel for verneformålet. Dette følger av sentrale retningslinjer og hensikten med vernet. "Føre-var"-prinsippet er viktig i forvaltningen av verneområder.

Forvaltningsplanen består av fire hoveddeler: en kort innledning, en kort beskrivelse av nasjonalparken, en lengre del som omhandler forvaltning av området og en kort del om saksbehandling i forbindelse med forvaltningen. Den tredje delen består i stor grad av beskrivelse av brukerinteressene i området, fortolkning og utdyping av verneforskriften opp mot disse (hva som ligger i forskriften) og praktisering av forskriften (hvordan forvaltningen av nasjonalparken og landskapsvernområdet vil bli).

Forvaltningsplanen angir behovet for tilrettelegging og informasjon. Forvaltningsmyndigheten har et spesielt ansvar for disse arbeidsfeltene, men det krever et godt samarbeid med andre aktører og kan /bør gjennomføres i samarbeid med Statens Naturoppsyn/ Statskog Fjelltjenesten, kommunene og andre.

1. Innledning

1.1 Vern av Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde ble opprettet ved kgl. res. 29. august 2003. Møysalen nasjonalpark ligger i Lødingen og Sortland kommuner i Nordland fylke, og dekker et totalareal på 51,2 km². Av dette er 50 % statsgrunn, resten er privat eller kommunal grunn. Møysalen landskapsvernområde ligger i Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner i Nordland fylke, og dekker et areal på 67,3 km² som er privat eller kommunal grunn.

Miljøverndepartementet starta i 1972 opp arbeidet med Landsplan for verneverdige forekomster. Som et ledd i arbeidet ble Innerfjorden-Øksfjordområdet undersøkt i 1974-75. Forslag om vern i dette området ble tatt opp og videreført i NOU 1986: *13 Ny landsplan for nasjonalparker*. På grunnlag av denne utarbeidet Regjeringa St. meld. nr. 62 (1991-1992): *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge*. Stortinget sluttbehandla meldinga i april 1993: Innst. S. nr. 124 (1992-1993) *Innstilling fra kommunal- og miljøvernkomiteen om ny landsplan for nasjonalparker og større verneområder i Norge*.

1.2 Naturvern i Norge

Nasjonalparker

Pr 26.02.2013 var ca 18 % av Norges fastlandsareal vern. Av dette er i underkant av 10 % vernet som nasjonalpark. Opprettelsen av nasjonalparker er hjemlet i naturmangfoldlovens § 35:

”Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep. I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en utforstyrret opplevelse av naturen”.

Vern som nasjonalpark innebærer et relativt strengt områdevern. Verneforskriftene med formålsparagrafer for nasjonalparkene varierer, og er styrende for forvaltningen av det enkelte område.

Landskapsvernområder

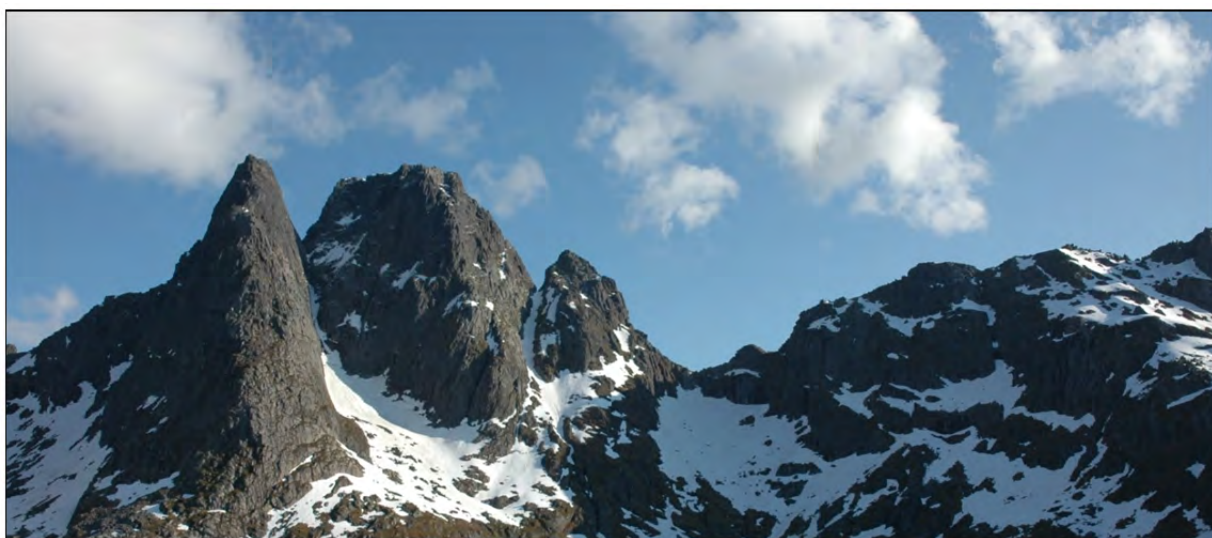
Opprettelsen av landskapsvernområder er hjemlet i naturmangfoldlovens § 36:

”Som landskapsvernområde kan vernes natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området. I forskriften kan det gis bestemmelser om hva som kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing, og om ferdsel som ikke skjer til fots.”

Landskapsvernområder omfatter egenartede eller vakre natur- eller kulturlandskap og utgjør en høyst variert gruppe. Verneformen brukes ofte for å ta vare på kulturlandskap i aktiv bruk. Bevaring av landskapsbildet og landskapsopplevelsen er en sentral målsetting ved opprettelse av landskapsvernområder. Restriksjonsnivået er gjennomgående lavere enn for de andre verneformene, men det er et generelt vern mot inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter.

Naturmangfoldloven har nå erstattet naturvernloven, og det følger av overgangsbestemmelsene i § 77 i naturmangfoldloven at forskrifter opprettet i medhold av naturvernloven fortsatt gjelder.

Bilde 1: Tretinden fra Fiskfjordsida. Foto: Ragnhild Redse Mjaaseth

1.3 Forvaltningsplanen

1.3.1 Hvorfor forvaltningsplan

Nasjonalparkene i Norge varierer mye med hensyn til størrelse, naturtype, dyre- og planteliv og menneskelig bruk. Det er et mål at forvaltningen av nasjonalparkene skjer etter en nasjonal, helhetlig og framtidsrettet strategi. Samtidig må forvaltningen av den enkelte nasjonalpark være forankret i verneforskriften og formålsparagrafen der.

For Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde er det nedfelt i verneforskriftene at det skal utarbeides forvaltningsplan for områdene. Utarbeidelse av forvaltningsplaner for nasjonalparker og større verneområder er nå et prioritert arbeidsområde for miljøforvaltningen. Målet er å få godkjente forvaltningsplaner for alle disse områdene slik at man oppnår en helhetlig forvaltning av verneområdene.

Forvaltningsplaner for nasjonalparkene lages etter en felles mal, men tilpasses hvert enkelt verneområde og forskrift. Verneforskriften setter rammene for forvaltningsplanen, og forvaltningsplanen kan derfor ikke utforme retningslinjer som går ut over det som er hjemlet i verneforskriften.

Ved å utarbeide en forvaltningsplan for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde ønsker man å få en samlet oversikt og behandling av aktuelle brukerinteresser og problemstillinger. Hovedformålet med forvaltningsplanen er å trekke opp retningslinjer og konkretisere felles mål for forvaltningen, slik at formålet med etableringen av verneområdet blir ivaretatt. Det er et mål at forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid og oppgavefordeling mellom aktørene lokalt, regionalt og nasjonalt. Forvaltningsplanen vil også fungere som en veileder for brukere av området, deriblant reindriftsaktører og frivillige organisasjoner. Forvaltningsplanen har et langsiktig perspektiv og skal revideres etter cirka 10 år. Siden dette er den første forvaltningsplanen for Møysalen bør det vurderes om revideringen skal skje tidligere.

Innholdet i en forvaltningsplan er definert i Forvaltningshåndboka – DN- Håndbok 17 (2001) Revidert 2008 - kapittel 5. Ved utarbeidelse av forvaltningsplanen for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde er Forvaltningshåndboka lagt til grunn.

1.3.2 Arbeidsutvalg

Det foreligger en avtale mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder. Avtalen ble undertegnet 31. januar 2007. I henhold til denne avtalen skal det dersom det ansees hensiktsmessig av en av partene opprettes et eget arbeidsutvalg som skal bistå Fylkesmannen i arbeidet med forvaltningsplaner. Sametinget ønsket i konsultasjonsprosessen vedrørende forvaltningsplan for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde at det skulle opprettes et slikt arbeidsutvalg.

Fylkesmannen har ledet arbeidsutvalget og ivaretok samtidig sekretariatsoppgavene. Sammensetningen av arbeidsutvalget har vært:

- Tom Roger Hanssen, Lødingen kommune
- Kjell-Børge Freiberg, Hadsel kommune
- Torleif Krey, grunneierrepresentant
- Herbjørg Arntsen, Statskog SF
- Arild Pettersen Inga, Vesterålen Sameforening
- Lars Roger Hansen, Kanstad – Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt
- Leif-Arne Hansen, Kanstad – Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt
- Gunnar Rofstad, Fylkesmannen i Nordland

Bilde 2: Arbeidsutvalget på befaring i Vestpollen.

Foto: Ragnhild Redse Mjaaseth

2 Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde

2.1 Verneformål og utfordringer for forvaltningen

Formålet med vernet av Møysalen nasjonalpark finnes i § 2 i verneforskriften (vedlegg 2):

”Formålet med Møysalen nasjonalpark er å:

- bevare et intakt utsnitt av et kystalpint landskap
- sikre det biologiske mangfoldet med økosystemer, arter og bestander
- sikre kulturminner mot skader og ødeleggelser

Allmennheten skal fortsatt kunne utøve tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Området skal fortsatt kunne benyttes til reindrift i henhold til reindriftretten. ”

Formålet med vernet av Møysalen landskapsvernområde finnes i § 2 i verneforskriften (vedlegg 1):

”Formålet med opprettelsen av Møysalen landskapsvernområde er å ta vare på et vakkert kystalpint natur- og kulturlandskap med det biologiske mangfoldet og de kulturminnene som preger landskapet.

Sammen med Møysalen nasjonalpark skal Møysalen landskapsvernområde sikre et større, sammenhengende natur- og kulturlandskapsområde.

Naturen og landskapet i Lofoten og Vesterålen er storstilt og kontrastfylt som man ikke finner maken til verken i Norge eller i resten av verden. Området rundt Møysalen har verdi som et representativt naturtypeområde i Nordlands kystregion. Fjordene og de kystalpine terrengformasjonene i Møysalen representerer natur- og landskapstyper som i liten grad er verna tidligere, og området er i tillegg lite berørt av tyngre tekniske inngrep. Det er de store landskapsestetiske verdiene i området, samt lite tekniske inngrep, som er hovedårsaken til at området ble verna.

Møysalen blir i hovedsak brukt til tradisjonell høsting av naturressurser i form av reindrift og forskjellige former for friluftsliv, jakt og fiske. I området finnes bygninger og andre innretninger som er knyttet til denne bruken. Det foregår relativt lite motorferdsel i området, og det aller meste av denne ferdselen foregår på snødekt mark. Når et område får status som nasjonalpark er dette et stempel på at her finnes det flotteste i norsk natur, noe som er viktig å ta vare på for framtida. En slik status tiltrekker seg turister, både norske og utenlandske. Truslene mot verneverdiene i Møysalen er i første rekke økt ferdsel, forsøpling

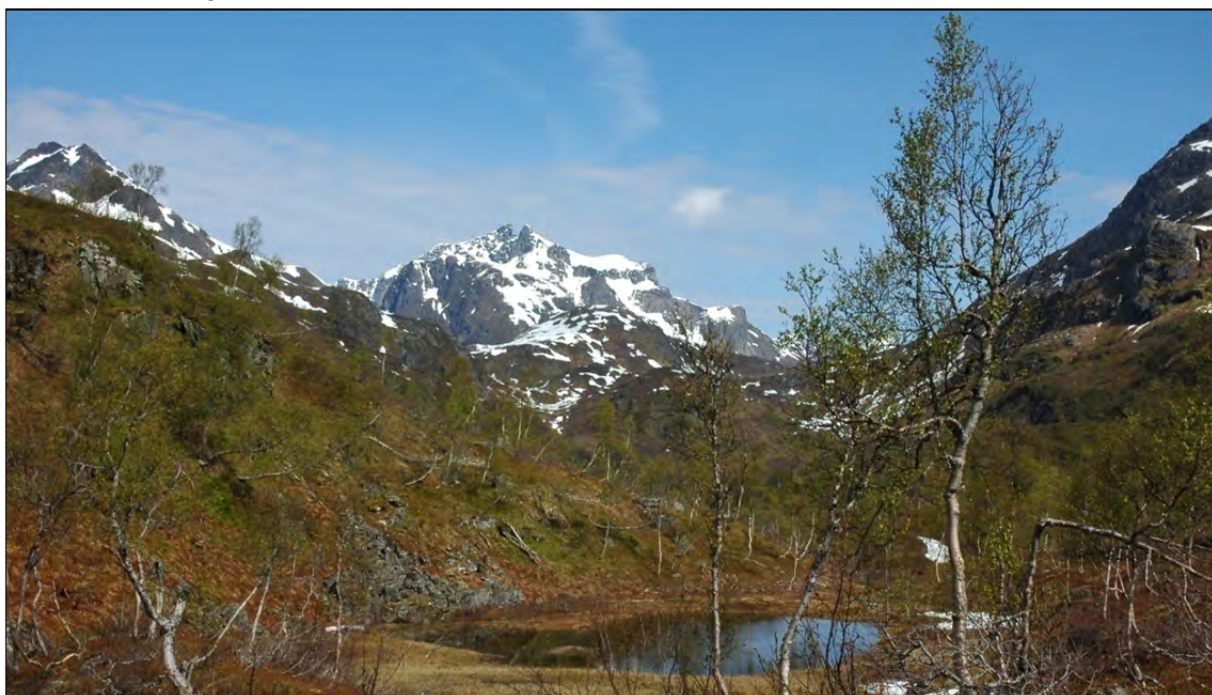
og slitasje på vegetasjonen. Dette fører til forvaltningsmessige utfordringer både innenfor verneområdene og ved innfallsportene utenfor (Fylkesmannen i Nordland, 2001).

2.2 Naturfaglige verdier

2.2.1 Landskap og geologi

Møysalen domineres av harde, sure grunnfjellsbergarter (eldre enn 1300 mill. år). Den dominerende bergarten på vestsida av Øksfjorden er mangeritt. Bergarten er dannet på stort dyp, og er stedvis omdannet. Mangeritten her er trolig en del av verdens største magmatiske bergartsmassiv, "Raftsundmangeritten". Rundt Vestpollen, mot Blokken og Austpollen, samt på østsida av Øksfjorden dominerer øyegneis, finkorna gneis og granitt (rød). Disse bergartene er yngre enn mangeritten og dannet på mindre dyp i jordskorpa. I Storelvdalen er det et mindre parti med kalkholdig berggrunn. Fra Vestpolltinden er det beskrevet funn av til dels sjeldne manganrike mineraler (Tveten, E., 1978).

Landskapet i Møysalen er i liten grad formet av den store, kompakte innlandsisen. Området er derimot sterkt preget av lokal nedising (glasiasjon). Dette har gitt opphav til mange botner og tinder. Dalene er forma av isen, med den typiske U-formen og steile sider. Ved siste istids maksimum stakk trolig de høyeste fjella på Hinnøya opp av isdekket (nunatakker). Toppene kan derfor ha hatt en funksjon som isfrie kystrefugier for planter og dyr under siste istid. I dag er det bare bremassen sør for toppen (Fonnisen) av Møysalen som er klassifisert som isbre. Det er generelt lite løsmasser i området. De er mest utbredt i lavereliggende deler (dalbotn og landbrem langs sjøen). Vestpollvassdragets nedre deler har forholdsvis mektige moreneavsetninger. Dalsidene er dominert av skredmateriale.

Bilde 3: Møysalen sett fra Forkledalen. Foto: Ragnhild Redse Mjaaseth

Mange av vatna i området er typiske botnsjøer som ble gravd ut av restbreer i åssider og dalbotner. Typisk for botnene er at det gjerne finnes flere på rad innover trappeforma daler. Flere av vatna er delvis fylt med lausmasser, mens andre danner til dels dype innsjøer.

Mange daler munner ut i hoveddalene som hengende daler. I Aust- og Vestpollen finnes det aktive deltaer. Deltaoppbyggingen har skjedd med liten bølgepåvirkning på grunn av fjordens skjerma beliggenhet.

Ingelsfjorden skiller seg fra de andre fjordene i området ved at den ender i et eid over til Øksfjorden i øst. Den mangler altså den botnformen som ellers er så typisk i området (Andersen, B.G., 1975).

2.2.2 Klima

Møysalen har et typisk kystklima med milde vintre og kalde somre. På grunn av topografien, varierer lokalklimaet mye. I indre deler av Øksfjorden kan det for eksempel være betydelig kaldere, mer skodde og regn enn i områdene utenfor. De store høydeforskjellene gir en klar klimagradiant, med aktiv breaktivitet lengst oppe. Isen på fjellvatna kan ligge til langt ut i juli. På vatna lengst oppe, kan isen bli liggende året igjennom.

De innerste fjordbassenga fryser til om vinteren. Dette gjelder Øksfjorden innenfor Husjordøya, Lonkanfjorden og indre del av Ingelsfjorden. Dette skyldes grunne terskler og mye ferskvann i overflatesjiktet (Fylkesmannen i Nordland, 2001).

Normal årsnedbør i lavereliggende deler av regionen ligger mellom 1000-2000 mm/år. Vestpollen har en årsnedbør på ca 1800 mm/år. Møysalmassivet har betydelig høyere verdier, opp mot 3000 mm/år. Normaltemperaturene for lavereliggende målestasjoner ligger i januar mellom -2 og -2,6 °C. I Møysalen er trolig middeltemperaturen betydelig lavere. Tilsvarende temperatur for målestasjonene i juli er 12 og 13 °C (www.met.no).

2.2.3 Planteliv

Vegetasjonen i Norge kan deles inn i flere forskjellige vegetasjonssoner. Disse sonene sier noe om hvor stor variasjon det er i plantedekket på ulike steder. Møysalen har en typisk vegetasjonssammensetning for regionen, og berører 4 vegetasjonssoner. Mellomboreal sone omfatter bare de sørvendte liene på nordsida av Lonkanfjorden og Ingelsfjorden, og kjennetegnes blant annet av velutvikla gråorskog og andre relativt varmekjære samfunn og arter. Nordboreal sone omfatter de øvrige arealene opp til skoggrensa (ca. 300 moh), og er dels dominert av bjørkeskog, dels av glissen barskog (furu). Jordvannsmyrer dekker også store areal. Lågalpin sone omfatter arealene fra skoggrensa og opp mot de høyeste toppene i området. Blåbærhei og viersamfunn er vanlige vegetasjonstyper, og det skilles mellom snøleier og rabber. Jordvannsmyrer finnes. Mellomalpin og høgaltin sone omfatter bare de høyeste toppene i Møysalen (over 900 moh). Vegetasjonen domineres av grashei og snøleier. Sammenhengende dekke av karplanter mangler og mosematter dominerer i søkkene, mens navle- og skorpelav dominerer på værharde steder (Abrahamsen, J. et al, 1977).

Bilde 4 og 5: Skjørbuksurt i Vestpollen og bjørkeskog på Aksla i Fiskfjorden. Foto: Ragnhild Redse Mjaaseth

Harde bergarter og lite løsmasser gir forholdsvis fattige vegetasjonstyper. Fattige snøleier, lynnheier og fattigmyrer og blåbærbjørkeskog er de dominerende. Lokalt rikere berggrunn, brattere lisider med rikelig vannsig og mineraljord gir imidlertid også partier med rikere vegetasjon. Det finnes enkelte reinroseheier, rike myrpartier med gulstarr og gulsildre, men særlig er det høgstaudeleiene som stedvis setter sitt preg på landskapet. Her dominerer særlig turt og ballblom.

Det kjølige og fuktige klimaet preger vegetasjonen. Myrer er vanlig, også i hellende terreng, men dekker sjelden store arealer. Med unntak av i sørvendte, godt drenert terreng, har de fleste vegetasjonstypene innslag av fuktighetskrevende arter. Vegetasjonen har et visst kystpreg. Rome, skjørbuksurt og mye bregner, understreker kystpreget. Det kjølige klimaet gjør likevel at flere typiske kystplanter mangler og at en del fjellplanter trekker ned i strandkanten. Vanligste treslag er bjørk, som mange steder danner tett skog i lisidene (Fylkesmannen i Nordland, 2001).

Bilde 6: Austpollen. Foto: Ragnhild Redse Mjaaseth

Fjellområdene er overveiende fattige, men det finnes partier med interessante og kravfulle plantearter, blant annet i Blokkskaret (Innerdalsskardet). Vegetasjonen er mange steder kulturpåvirka. Dette gjelder spesielt i forhold til hogst, beiting og slått. Bruken har avtatt sterkt de siste tiåra, og det er ikke dyrka mark eller slåttemark i aktiv bruk innenfor verneområdene. Mange områder er nå derfor prega av gjengroing (Brun, K. 1973, 1975 & 1978, Nettelbladt, M.G., 1982).

Den norske rødlista (www.artsdatabanken.no) er en oversikt over arter som på en eller annen måte er trua av utryddelse, er utsatt for betydelig reduksjon eller er naturlig sjeldne. Dette er arter som er sårbare for både naturlige og menneskeskapt endringer. I tabellen nedenfor er karplantearter som enten finnes på den norske rødlista eller som er viktige arter i Emerald Network (se kap. 2.2.3) listet opp.

Bilde 7: Stjernesildre. Foto: Åse Breivik

Tabell 1: Trua karplanter og arter identifisert som viktige i Emerald Network i Møysalen. NT = nær trua.

Artsnavn	Rødlistestatus	Emerald Network
Grannsildre	NT	
Snøsoleie	NT	

2.2.4 Dyre- og fugleliv

De jevnt over fattige vegetasjonstypene gir forholdsvis artsfattige fuglesamfunn. Løvsanger og bjørkefink er viktige arter. Unntak fra dette er de sørvendte skogsliene som til dels har artsrike og gode bestander av spurvefugler. Over skoggrensa dominerer arter som rype (mest lirype), heipiplerke, steinskvett, ringtrost og ravn. Langs kysten finnes fiskemåke og rødnebbterne i stort antall.

Bilde 8: Fjellvåk. Foto: Kirsten Fangel

Utløpa av Austpollrelva og Vestpollrelva ser ut til å være viktige områder for fossekall og strandsnipe, men også andre vadefugler og en del ender har tilhold her. Vegetasjonen langs disse vassdragene er viktig for spurvefuglene.

I følge Bekken (1975) er rovfuglfaunaen spesielt godt utviklet i området, havørn og kongeørn har gode bestander, men også fjellvåk og vandrefalk finnes i området. Spesielt viktig er området fra Ingelsfjorden og inn i Innerfjorden av Øksfjorden (Bekken, J., 1975). Det er sannsynlig at kongeørn har 2-3 hekkende par innenfor eller rett utenfor verneområdene, havørn har 10-15 par, jaktfalk og vandrefalk har sannsynligvis 2 par hver innenfor verneområdene (pers med Karl-Birger Strann). Fugleregistreringer i 2010 viser en sikker påvisning av hekkende kongeørn og det ble også observert jaktende dvergfalk innenfor verneområdene, ingen hekking av havørn påvist. Det er stort potensiale for flere hekkende rovfugler i nasjonalparken, og store deler av verneområdet er lite tilgjengelig og derfor dårlig kartlagt (Arnesen, G, Birkeland, I., Nilsen, K. og Sortland, F.). I tabellen under er det listet opp fuglearter som enten finnes på den norske rødlista eller som er viktige arter i Emerald Network (se kap. [2.2.3](#)).

Tabell 2: Trua fuglearter og arter identifisert som viktige i Emerald Network i Møysalen. NT = nær truet.

Artsnavn	Rødlistestatus	Emerald Network
Bergirisk	NT	
Kongeørn		X
Jaktfalk	NT	X
Vandrefalk		X

Når det gjelder pattedyrfaunaen i området dominerer elg og oter. Man regner området rundt Øksfjorden som et kjerneområde for elgen på Hinnøya. Elgen trekker ut av Vestpollen når isen legger seg, men vegetasjonen i Austpollidalen bærer preg av stort beitepress vinterstid.

Selv om oterbestanden nasjonalt regnes som sårbar er bestanden lokalt god. Oter bruker de fleste strendene langs sjø og nærliggende vassdrag. Vestpollen har en spesielt god bestand av arten. Oter er blitt identifisert som en viktig art i Emerald Network, som er et europeisk nettverk av viktige områder for biologisk mangfold som skal sikre overlevelsen av truede arter og naturtyper.

For mange arter har Norge de viktigste gjenværende leveområdene i Europa, og vi har dermed et ekstra ansvar for disse artene, deriblant oteren.

Andre pattedyr som er kjent fra området er hare, rødrev, røyskatt, snømus og smågnagere. Det er til tider gode bestander av rødrev og hare i området (Bekken, J., 1995 & Myhr, S., 1975).

2.3 Menneskelig bruk av Møysalen

2.3.1 Kulturminner

I henhold til Lov om kulturminner defineres kulturminner som alle spor etter menneskelig virksomhet, også lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Kulturmiljøer er områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng. Dette er en relativt vid definisjon, som i praksis vil si alle nye og gamle spor etter folk. Kulturminner fra før 1537 og samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk fredet i medhold av kulturminneloven. Kulturminnebegrepet i verneforskriften tolkes til først og fremst å omfatte verna kulturminner, samt kulturminner som ut fra en kulturminnefaglig vurdering anses å være verneverdige.

Man finner spor etter bosetning langt tilbake i tid. På Husjordøya finnes bosetningsspor fra jernalderen frem til i dag. Videre er det funnet en mulig gravrøys fra folkevandringstida i Nordbotn i Lonkanfjorden. Spor etter nyere bosetning (1900-tallet) finnes på nordsida av Lonkanfjorden, i områdene på og ved Husjordøya og Rørnes (Miljøverndepartementet, 1983).

Kombinasjonen landbruk og fiske har vært viktig i området. Historien vitner om en aktiv bruk i form av beite eller slåttemark. Sammen med restene av tilhørende boligmasse kan man fortsatt se spor etter denne aktiviteten. Dette gjelder spesielt i Lonkanfjorden og Øksfjorden.

Foruten landbruksdrift har det også vært gruverdrift innenfor verneområdene. På starten av dette århundret var det både

gruvedrift i Memuruskaret og i Vestpolltinden (Oxem, A., 1997).

Det finnes mange spor etter samisk bosetning i området. De fleste spora finnes langs fjorden og i lavere deler av verneområdene, men også ved utløpsosen på Nedre Møysalvatn er det funnet spor etter gammer og bålplasser. De viktigste boplassene ser likevel ut til å ha vært i Lonkanfjorden, ved nordsida av Storvatnet, i områda rundt Husjordøya og i Austpollen og Øksfjorden. Spora etter bosetning spenner fra steinsettinger etter telt, til gammer og hustuffer. Reindriften har vært drevet i området i flere hundre år, men også landbruksdrift og fiske har vært viktig. Nausttuffer og båtstøer vitner om aktiv samisk bruk av sjøen (Mikalsen, T., 1997).

Av mer spesielle samiske kulturminner innenfor området er en mulig gravplass på nordsida av Storvatnet og bjørnegraver sør for Lakselvfjellet. Bjørnegravene var en del av de rituelle handlingene samene hadde for å vise bjørnen sin respekt. Bjørnegraver betegnes som sjeldne, og bare 30 er registrert i Nord-Norge (Myrstad, R., 1996).

Bilde 10: Malmkai i Lonkanfjorden. Foto: Arild Bondestad

2.3.2 Innfallsporter og stier

Viktige innfallsporter for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde er Lonkanfjorden, Fiskfjorden, Øksfjorden og Storstvatnet. Den mest brukte innfallsporten for å nå toppen av Møysalen er Lonkanfjorden, og herfra går det også guidede turer opp på toppen. Dersom man ikke har tilgang på båtskyss vil imidlertid den letteste vei inn i verneområdene være fra Storstvatnet og inn i Forkledalen fra E10 (Lofast).

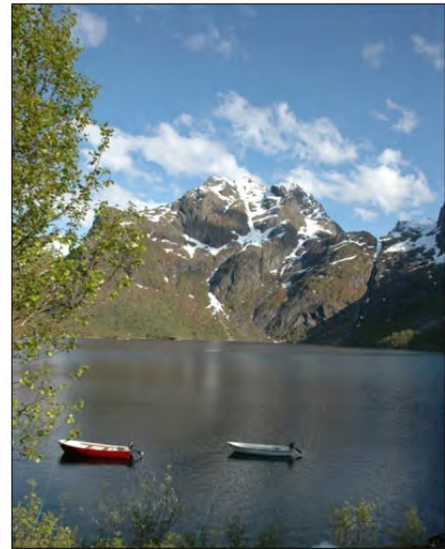
Møysalen var det opplagte mål for de tidlige turistene. Både Lonkanfjorden og Fiskfjorden var utgangspunkt for turistløyper helt tilbake til forrige århundreskifte, men løypa fra Lonkanfjorden tok snart over som den enkleste veien opp på toppen.

Det har vært flere gamle stier i området, blant annet gikk det en sti fra Blokken over Blokkenskaret (Innerdalsskaret) til Vestpollen. Denne er

Bilde 12: Stien i Nordalen som går opp til Møysalen.

Foto: Ragnhild Redse Mjaaseth

Bilde 11: Fiskfjordvatnet, Fisketindan i bakgrunnen. Foto: Ragnhild Redse Mjaaseth

tegnat inn på gamle kart over området. Videre gikk det ei ferdselsåre over Memurskaret fra Lonkanfjorden til Vestpollen. Det er også etablert nye løyper i området. I 1990/91 merka Vesterålen Turlag ei løype fra Snyttindhytta (nord for verneområda) via Vestpollen til Lonkanfjorden. Det ble også varda nedover mot skoggrensa i Forkledalen med tanke på senere videreføring av dette merkearbeidet i retning Raftsundhalvøya/Digermulen. I Memurskaret møter denne ei merka løype fra Kaljord via nordsida av Lonkanfjorden og opp Norddalen (Fylkesmannen i Nordland 2001).

2.3.3 Tekniske inngrep

Det som finnes av tekniske inngrep i Møysalen landskapsvernområde er noen hytter, bruer, ei høgspenlinje, jernbaneskiner og noen gamle gruver. Totalt er det registrert 29 fritidshus/hytter i landskapsverneområdet. Disse fordeler seg med 5 i Innerfjorden, 5 på nordsida av Storvassdraget, 17 i Lonkanfjorden og 2 ved Fiskfjordvatnet. Nasjonalparken er tilnærma urørt av tekniske inngrep, her finnes bare noen gamle gruveåpninger i Vestpolltind. Møysalen nasjonalpark er en av ytterst få nasjonalparker i Norge helt uten bygninger.

Fra Husjordøya og inn Innerfjorden og opp Austpollaldalen går det to parallelle høgspenlinjer. Den kraftigste er på 132 kv. Videre skal det ligge noen jernbaneskiner oppe i dalen mellom Hesttinden og Vestpolltinden. De gamle gruvene ligger i Vestpolltinden og i Memuruskaret (Fylkesmannen i Nordland, 2001).

Tabell 3: Oversikt over bygninger og andre tekniske installasjoner i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde. Det eneste inngrepet i Møysalen nasjonalpark er gruvene i Vestpolltinden, resten av inngrepene befinner seg i Møysalen landskapsvernområde.

Plassering	Inngrep/tiltak	Eier
Rørnes	2 hytter	Privat
Austpollen	2 hytter	Privat
Vikhaugen	1 hytte	Privat
Nordsida av Storvatnet	5 hytter	Privat
Lonkanfjorden	17 hytter	Privat
Fiskfjordvatnet	2 hytter	Privat
Norrdalen	4 bruer	Kaljord grunneierlag
Fra Brynnelslåttene gjennom Austpollaldalen	Høgspenlinje	Lofotkraft AS
Norrdalen	Jernbaneskiner, gruver	Bergvesenet
Vestpolltinden	Gruver	Bergvesenet

2.4 Bevaringsmål

Det overordna målet med forvaltning av verneområder er å sikre verneformålet og verneverdiene mot uønska inngrep og aktivitet. Formålet med vernet av Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde er i hovedsak å ta vare på et vakkert kystalpint natur- og kulturlandskap med det biologiske mangfoldet og de kulturminnene som preger landskapet. Verneformålet for større verneområder er ofte sammensatt og formulert i overordnet og generelle ordelag, og det er derfor behov for å konkretisere hvilke naturkvaliteter som skal prioriteres og bevares innenfor verneområdet. **Naturkvalitet** er definert som de naturtypene, artene, geologien og landskapet som skal bevares i et

verneområde. Som vedlegg til forvaltningsplanen er det definert bevaringsmål for noen naturkvaliteter som vi synes det er spesielt viktig å ta vare på.

Bevaringsmål definerer den tilstanden man ønsker at en naturkvalitet i verneområdet skal ha. Bevaringsmål skal være målbare og kan for eksempel presiseres gjennom mål for areal eller forekomst av bestemte arter. **Forvaltningsmål** er et samlebegrep for alle målsettinger knyttet til et verneområde. Bevaringsmål er således en presisering av forvaltningsmål knyttet til naturkvaliteter.

Fastsetting av bevaringsmål er en løpende oppgave i forvaltningen av verneområder og revisjon av disse vil kunne skje uavhengig av revisjon av hele forvaltningsplanen. Bevaringsmålene for Møysalen ligger derfor som et eget vedlegg til denne planen (se vedlegg 9).

3 Brukerinteresser

3.1 Verneforskriften og bruk av verneområdene

Verneforskriften danner rammene for hva som er tillatt innenfor Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde. I den daglige forvaltningen og forvaltningsplanen for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde er det § 3 som er det sentrale kapittelet i forskriftene og noen av punktene under dette bør utdypes. Innholdet i dette kapittelet må sees i sammenheng med § 2 som beskriver formålet med vernet. Utdrag fra verneforskriften er plassert i blå tekstbokser, tiltak i verneområdene i grønne tekstbokser. Mål og definisjoner er plassert i henholdsvis oransje og rosa tekstbokser.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet; herunder utarbeidelsen av konkrete retningslinjer for saksbehandlingen etter verneforskriften. Det er gjort konkrete vurderinger i tråd med nml §§ 8-12 i de delkapitler der det er gjort konkrete avveininger som grunnlag for utøvelse av myndighet. Det må også gjøres vurderinger i den enkelte sak.

Verneverdiene i Møysalen ble kartlagt i forbindelse med vern av Møysalen. Disse registreringene sammen med Naturbase og artskart danner grunnlaget for vurderingene i forvaltningsplanen. Kunnskapsgrunnlaget er oppsummert i kap 2.2. I tillegg vil forvaltningas egen kunnskap om effekter og konsekvenser av ulike aktiviteter og tiltak tillegges vekt. Kravet til kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldlovens § 8 vurderes å være tilstrekkelig til å vurdere effekten av tiltakene i planen, og føre-var-prinsippet er derfor bare i begrenset grad tillagt vekt. Samla belastning tillegges alltid vekt i verneområder og det er et mål å holde den samla belastninga på verneverdiene i nasjonalparken og landskapsvernområdet på et nivå som ikke forringer verneverdiene på lang sikt.

3.2 Reindrift

3.2.1 Status

Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt driver reindrift i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde. Reindriftnæringa og retten til å drive reindrift reguleres generelt gjennom "Lov om reindrift" og dens forskrifter. Det er spesielt kapitlene I og III som regulerer hvem som har rett til å drive reindrift, og hvilke plikter disse har. I § 4 står det at "den samiske befolkningen har på grunnlag av alders tids bruk rett til å utøve reindrift innenfor de delene av fylkene Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark hvor reindriftssamene fra gammelt av har utøvet reindrift (det samiske reinbeiteområdet)". Om beiteretten står det i § 19 at "retten til å utøve reindrift gir rett til å la reinen beite i fjellet og annen utmarksstrekning, herunder også tidligere dyrket mark og slåtteeng som ligger for seg selv uten tilknytning til bebodde områder eller dyrkede arealer i drift, dersom de ikke er holdt i hevd og heller ikke er i bruk som kulturbeite". Reindriften skal i all hovedsak reguleres gjennom reindriftsloven, men hvis dette kommer i konflikt med verneforskriftene for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde vil verneforskriften være bestemmende.

Distriktsstyret i det enkelte reinbeitedistriktet er gjennom reindriftsloven pålagt å utarbeide distriktsplan (jf. reindriftsloven § 8a). I følge reindriftsloven er det områdestyret som godkjenner distriktsplanene, men Regjeringen har foreslått en endring av loven som innebærer at reindriftsforvaltningen overføres til fylkesmannen og områdestyrene avvikles fra 01.01.2014. Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt holder på med utarbeiding av en ny distriktsplan som skal vedtas i løpet av 2013. Den eksisterende distriktsplanen er fra 1998 og gjelder til den nye planen blir vedtatt.

Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt ligger i den sørlige og vestlige delen av Hinnøya. Distriktet er et helårsdistrikt med et totalareal på 1553 km². Det har vært drevet reindrift innenfor dette reinbeitedistriktet i ca. 300 år. Det høyeste antall dyr for distriktet er satt til 1300 i følge distriktsplan fra 1998. Intensiteten i bruken innenfor verneområdene varierer mye fra år til år. Alt etter årstid varierer antallet dyr i området fra 400 til 600.

På grunn av topografien er reinen delt inn i tre separate flokker, og en av flokkene beiter i området vest for Øksfjorden i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde. Reindriften har gjeterhytte i Austpollen. Området Sjørdalen, Austpollen og østsida av Øksfjorden og Forkledalen var tidligere betegnet som et kjerneområde for reindriften (se vedlegg 8 for kart over viktige områder for reindriften). Fastlandsforbindelsen til Lofoten (E10) går nå gjennom Sjørdalen, men Austpollen og østsida av Øksfjorden er fortsatt viktige vår-/sommerbeiter og kalvingsland. Området nord for Storvatnet (Forkledalen), Vestpollen og Lonkanfjorden er hovedsakelig vinterbeiter. Videre er Austpollen, Forkledalen og Lonkanfjorden viktige trekkområder for reinen. Vår-, sommer- og høstbeitene er svært gode og finnes i overflod, mens vinterbeitene er begrensningen for antall rein. De siste årene har området rundt Møysalen vært benyttet av 100 rein på vinterbeite, noe som har vært svært vellykket (Fylkesmannen i Nordland, 2001).

3.2.2 Mål

Forvaltningsmål:

Områdene innenfor Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde skal kunne brukes til reindrift og verneområdene skal forvaltes slik at naturgrunnet for samisk kultur og reindrift ivaretas.

Det er dokumentert at kongeørna tar en del reinkalver hvert år. Verneforskriften for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde har ikke en spesifisert hjemmel til skadefelling av kongeørn, men henviser til viltlovens bestemmelser når det gjelder all form for jakt.

Installasjoner som hytter, gjerder og spor etter barmarkskjøring kan påvirke opplevelsen av urørt natur. Forvaltningsmyndigheten må ta hensyn til urørt natur ved fastsetting av traseer til barmarkskjøring eller dispensasjon til å sette opp gjerde. Foreløpig er det ikke barmarkskjøring eller gjerder i Møysalen, men reindriften har ei gjeterhytte i Austpollen.

3.2.3 Rammer og regelverk

Flere av bestemmelsene i forskrift for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde har betydning for bruk av området til reindrift.

Møysalen nasjonalpark

§ 3, pkt. 1.1 Vern av landskapet

Området skal vernes mot inngrep, herunder oppføring av bygninger, andre varige eller midlertidige innretninger, gjerder og anlegg, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging og boring, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper og lignende. Opplistinga er ikke uttømmende.

I nasjonalparker er det et generelt vern av landskapet. Alle inngrep som endrer landskapet er i hovedregelen forbudt. At opplistinga ikke er uttømmende innebærer også et forbud mot lignende inngrep eller tiltak.

Beite og uttak av trevirke

§ 3, pkt. 2.1 Vern av vegetasjon

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, skal vernes mot skade og ødelegging.

2.2. Bestemmelsene i pkt. 2.1 er ikke til hinder for:

-bruk av området til beite

All vegetasjon i nasjonalparken er i utgangspunktet fredet. Bestemmelsen om vern av plantelivet er ikke til hinder for beiting (se kap. 3.3.4), skånsom bruk av trevirke til bålbrekking, plukking av bær og sopp og plukking av planter til eget bruk.

Motorferdsel

§ 3, pkt. 6.1. Motorisert ferdsel er forbudt på land og på vatn, og i lufta under 300 meter.
Pkt 6.2. Bestemmelsene i pkt 6.1. er ikke til hinder for:
-bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med reindrift
Pkt. 6.3. Forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til:
-bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift

Motorisert ferdsel av enhver art er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken. I henhold til gjeldende forskrift er nødvendig bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med utøvelse av reindrift direkte unntatt fra forbudet mot motorisert ferdsel. I nasjonalparken kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift. Barmarkskjøring i reindriftssammenheng er ikke tillatt gjennom forskriften.

Møysalen landskapsvernområde

§ 3, pkt. 1.1 Vern av landskapet
Området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av forskriften pkt. 1.2. og 1.3. er det forbud mot inngrep som vegbygging, oppføring og ombygging av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger og bygging av bruer, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper og lignende. Opplistinga er ikke uttømmende.

Dette kapitlet behandler fysiske inngrep i landskapsvernområdet. Opplistinga under pkt. 1.1. er typiske eksempler på ulovlige inngrep. At opplistinga ikke er uttømmende innebærer også et forbud mot lignende inngrep eller tiltak.

Bygninger og anlegg

§ 3, pkt. 1.2. Bestemmelsene i pkt. 1.1. er ikke til hinder for:
-vedlikehold av bygninger og innretninger som ikke medfører endret utforming, bruk eller funksjon
...pkt. 1.3. Forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til:
-ombygging og utvidelse av eksisterende bygninger

For nærmere forklaring av bestemmelsene, se kapittel 3.5. om bygninger.

§ 3, pkt. 1.3. Forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til:
-anlegg av sanketrøer og nødvendig gjerding for dyr på beite (inkl.rein).

Både reindriffta og husdyrnæringa har behov for permanente gjerder og anlegg. Dette er tiltak som vil kunne skade verneverdien, og er derfor søknadspliktig. Det kan settes vilkår i dispensasjonen for å minimere skadene. Bestemmelsen er i første rekke beregna for mindre anlegg som gjerder og sanketrøer etc. Husvære, slakteanlegg og lignende ligger ikke i dette.

Beite

§ 3, pkt. 2.1. Vern av vegetasjon
Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse.
pkt. 2.2. Beiting er tillatt. Direktoratet for naturforvaltning kan ved forskrift regulere eller forby beite som skader landskapets art eller karakter.

All vegetasjon i landskapsvernområdet er i utgangspunktet fredet. Bestemmelsen om vern av plantelivet er ikke til hinder for beiting, skånsom bruk av trevirke til bålbrenning (se kap 3.3.4), plukking av bær og sopp og plukking av planter til eget bruk.

Motorferdsel

§ 3, pkt. 5.1. Motorisert ferdsel er forbudt på land og på vatn, og i lufta under 300 meter.
Pkt. 5.2. Bestemmelsene i pkt 5.1. er ikke til hinder for:
-bruk av beltekjøretøy på snødekt mark og luftfartøy i forbindelse med reindrift
Pkt. 5.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:
c) Barmarkskjøring i forbindelse med reindrift etter traseer fastsatt i forvaltningsplan.

I utgangspunktet er all motorferdsel innenfor landskapsvernområdet forbudt. Det er gitt enkelte direkte unntak (pkt 5.2. i verneforskriften) og enkelte aktiviteter kan det gis tillatelse til (pkt 5.3. i verneforskriften).

Motorferdsel på barmark i landskapsvernområdet skal unngås i størst mulig grad. Fylkesmannen kan imidlertid etter søknad gi tillatelse til bruk av motorkjøretøyer på barmark i forbindelse med reindrift. Dette vil dreie seg om unntakstilfeller til formål som ikke kan gjøres på vinterføre. Forskrifta baserer seg på at reindriffta og forvaltningsmyndighet kommer fram til en arealsortering som gjør det mulig å differensiere området ut fra reindrifftas behov og samtidig en skjerming av de mest sårbare områdene. Ved en eventuell søknad om tillatelse til barmarkskjøring skal det foretas en skjønnsvurdering ut fra behovet som er beskrevet i den konkrete søknaden. Dette gjelder også om tillatelsen skal være flerårig eller ikke. Dersom det skal kunne gis tillatelse til barmarkskjøring skal trasèer være fastsatt i forvaltningsplanen.

Som rettighetshaver til å drive reindrift i områdene kan man:

- bruke området til beite
- foreta nødvendig uttak trevirke til bål
- bruke motorisert ferdsel på snødekt mark i forbindelse med reindrifta

Tiltak og aktiviteter som det kan søkes tillatelse til:

I landskapsvernområdet:

- ombygging og utvidelse av eksisterende bygninger
- anlegg av sanketrøer og nødvendig gjerding for dyr på beite (inkl. rein)
- barmarkskjøring i forbindelse med reindrift etter traseer fastsatt i forvaltningsplanen

I nasjonalparken:

- bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift

3.2.4 Retningslinjer for forvaltninga

Distriktsplanen for Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt skal utgjøre et faglig grunnlag for forvaltningsmyndighetens søknadsbehandling. For at distriktsplanen skal kunne brukes som faglig grunnlag vil det bli stilt krav til detaljeringsgrad og innhold; for eksempel må behovet for barmarkskjøring framgå, samt tidsperiode, traseer og hyppighet for kjøring.

- Bruk av motorkjøretøy på barmark i forbindelse med utøving av reindrift skal begrenses mest mulig. Det kan etter søknad gis dispensasjon til barmarkskjøring i Møysalen landskapsvernområde med hjemmel i § 5, pkt. 5.3, men det er ønskelig at helikopter brukes fremfor barmarkskjøretøy. Ved bruk av barmarkskjøretøy skal det brukes kjøretøy som gir lite spor (breie dekk med lite luft) og traseene skal være fastsatt i forvaltningsplanen. Behovet for barmarkskjøring skal framgå av godkjent distriktsplan. Tidspunkt, traseer og hyppighet for kjøring skal beskrives i planen.
- Det kan etter søknad bli gitt dispensasjon til bruk av helikopter i Møysalen nasjonalpark i forbindelse med reindrifta med hjemmel i § 3, pkt 6.3, strekpunkt 2. For bruk av luftfartøy i reindriftnæringen skal det settes vilkår mht. områdebruk, tidsbruk, arbeidsoppgaver m.m.
- Det kan etter søknad bli gitt dispensasjon for oppføring av sanketrøer og gjerder for å kunne utøve reindrift i landskapsvernområdet dersom dette ikke påvirker verneverdiene negativt. I nasjonalparken er det ikke hjemmel i forskriften for oppføring av sanketrøer og gjerder.
- Det kan gis flerårige samtykke for bruk av barmarkskjøretøy og luftfartøy i henhold til godkjent distriktsplan, med vilkår knyttet til miljøhensyn. Dette forutsetter at distriktsplanen inneholder nøyaktige beskrivelser av kjørebehov;

både tidsrom, omfang, arealbruk og type kjøretøy. Faste trasèer skal kartfestes.

3.2.5 Vurdering av nml prinsipper §§8-12:

Verneforskriftens § 3, pkt. 5.3 lyder: «*Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til: ...c) Barmarkskjøring i forbindelse med reindrift etter traseer fastsatt i forvaltningsplan.*». I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet; herunder utarbeidelsen av konkrete retningslinjer for saksbehandlingen etter verneforskriften.

Barmarkskjøring kan gjøre stor skade på vegetasjonen. Terrenget i Møysalen er bratt, og barmarkskjøring vil kunne føre til unødige mange spor med påfølgende erosjon. Helikopter medfører støy og ferdsel som vil kunne forstyrre fugler og dyr, men vil ikke sette varige spor i terrenget. Av hensyn til verneverdiene er dermed helikopter å foretrekke som transportmiddel fremfor barmarkskjøretøy. Verneverdiene i Møysalen ble kartlagt i forbindelse med vern av Møysalen. Disse registreringene sammen med Naturbase og artskart danner grunnlaget for vurderingene i forvaltningsplanen samt ved den enkelte dispensasjonsavgjørelse. Kravet til kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldlovens § 8 vurderes å være tilstrekkelig til å vurdere effekten av tiltakene i planen. Føre-var-prinsippet (§9) kommer derfor i liten grad til anvendelse da kunnskapen om barmarkskjøring anses å være tilstrekkelig. Prinsippet kan likevel tenkes å måtte tillegges vekt i enkeltsaker.

Belastning på området ved bruk av barmarkskjøretøy vil være både spor i terrenget og støy. Ved bruk av helikopter vil det ikke bli belastning på vegetasjonen, men det vil bli mer støy enn ved bruk av barmarkskjøretøy. Bruk av helikopter vil ofte være en mer effektiv måte å samle og drive reinen på, og vil vedvare en kortere tidsperiode enn dersom barmarkskjøretøy blir brukt. Ut fra en vurdering av den samlede belastningen (§10 i nml) for området vil transport med helikopter ha minst negativ effekt på verneverdiene.

Barmarkskjøretøy vil kunne sette dype spor i terrenget, og i henhold til § 11 i naturmangfoldloven, er det tiltakshaver som skal bære kostnadene ved miljøforringelse. Bruk av helikopter vil begrense faren for miljøforringelse, og dermed minker også sannsynligheten for at det blir en kostnad for tiltakshaver.

Helikopter medfører støy og kan virke negativt inn på dyrelivet gjennom forstyrrelser, men transport med helikopter vil være mer begrenset både i tid og omfang enn transport med barmarkskjøretøy og vil derfor være den mest miljøforsvarlige driftsmetoden i forhold til § 12 i naturmangfoldloven.

3.2.6 Tiltak

Samarbeide med reindriftsforvaltninga om utarbeidelse av et generelt informasjonsoppslag om reindriftsnæringas arealbruk, rettigheter og behov for hensyntakelse som kan brukes i alle verneområder der reindrifta har interesser.

Ansvarlig: Reindriftsforvaltninga / Forvaltningsmyndigheten. **Tidsramme:** I løpet av 2014

Berørt reinbeitedistrikt og reindriftsforvaltning skal få alle saker om nye tekniske anlegg og nymerking av stier til uttalelse før vedtak fattes. **Ansvarlig:**

Forvaltningsmyndigheten

Revidere distriktsplanen for reinbeitedistriktet slik at den kan benyttes som faglig grunnlag for forvaltningsmyndigheten. **Ansvarlig:** Kanstadjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. **Tidsramme:** 2013

3.3 Friluftsliv, jakt og fiske

3.3.1 Status

Retten til fri ferdsel i utmark (*Allemannsretten*) har vært og er en viktig forutsetning for den norske friluftslivstradisjonen. Denne retten skal også tilgodeses i forvaltningen av nasjonalparkene og landskapsvernområdene. Allemannsretten er nedfelt i friluftsloven og gjelder innenfor områder vernet etter naturvernloven dersom ikke vernebestemmelsene regulerer ferdselen. Friluftsloven stiller krav til alle om hensynsfull atferd på annen mands grunn. Når en ferdes i verna områder vil det også her kunne være spesielle krav knyttet til ferdsel.

Viktige innfallsporier inn i verneområdene er Lonkanfjorden, Fiskfjorden, Øksfjorden og Storvatnet. Den hittil mest brukte innfallsporien for å nå toppen av Møysalen er Lonkanfjorden, og herfra går det også guida turer opp på toppen. Etter at Lofast (E10) ble etablert rett sør for grensa til Møysalen landskapsvernområde, er tilgangen til verneområdene blitt lettere, noe som igjen har medført økt ferdsel.

Det er etablert merka løyper i området. Vesterålen Turlag har merka løyper fra Snyttindhytta over Sjettevasskaret ned i Vestpollen, opp langs Møysalvatna og til Møysalen. I Memurskaret møter denne ei merka løype fra Kaljord via nordsida til Lonkanfjorden og opp Norddalen. Det har også tildligere vært merka ei løype opp Forkledalen til skoggrensa. Denne løypa vil nå Vesterålen- og Harstad Turlag merke i samarbeid med Fjelltjenesten. Stien som nå holder på å etablere seg fra Storvatnet kommer i konflikt med trekkveiene til reinen, og det er derfor ønskelig å lage ei ny løype lenger øst i Forkledalen, slik at vi unngår konflikt med reindrifta (se vedlegg 7). På Møysalen er det satt opp tre kjettinger til hjelp for de som ønsker seg til topps. Vesterålen Turlag arrangerer mange fellesturer i Møysalområdet og Møysaltur A/L arrangerer guida turer til Møysalen fra Lonkanfjorden.

Det er gode bestander av fisk og jaktbart vilt i området. Fisk er satt ut i de fleste vatna. Samtidig er det bestander av både sjørøye, sjørret og laks innenfor verneområdene. Deler av fiskeressursen er gjort tilgjengelig gjennom salg av fiskekort. Det drives både småviltjakt og storviltjakt i området. Foruten jakt og fiske, brukes verneområdene mye til bærplukking og turgåing. Spesielt områdene fra Lonkanfjorden til Møysalen, Blokkenområdet og Storvatnet er mye i bruk.

Både Lonkanfjorden og Øksfjorden er mye brukt av båtfolket. Enkelte helger er det observert opp til 80 fritidsbåter i disse fjordene (Fylkesmannen i Nordland, 2001).

3.3.2 Mål

Forvaltningsmål

Forvaltningen av Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde har som mål at urørt natur skal kunne oppleves gjennom enkelt, tradisjonelt friluftsliv, jakt og fiske, med liten grad av teknisk tilrettelegging og med fokus på sporrøs ferdsel.

3.3.3 Rammer og regelverk

§ 3 pkt. 5. Ferdsel

5.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2....

5.3 Sykling og bruk av hest

Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier eller traseer som er godkjent for bruk i forvaltningsplanen.

5.4 Regulering av ferdsel

Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for naturmiljøet.

Den første formuleringen (henholdsvis pkt 3.1 for landskapsvernområdet og pkt 5.1 for nasjonalparken) inneholder ingen direkte juridiske føringer om hva som er forbudt og hva som er tillatt, men er en klar og entydig føring om at all ferdsel i verneområdene skal skje varsomt og at det skal tas hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Denne formuleringen er den samme for landskapsvernområdet som for nasjonalparken. Skal vi kunne bruke naturområdene våre til friluftsliv også i fremtiden, må *sporrøs ferdsel* være et

nøkkelbegrep for utøving av friluftsliv. Det er svært viktig at brukerne av verneområdene gjør hva de kan for å forlate naturområdene i samme tilstand som da de kom.

Møysalen nasjonalpark

Tilrettelegging

§ 3, pkt. 1.2 Bestemmelsene i pkt 1.1 er ikke til hinder for:

- vedlikehold av eksisterende stier, sikringskjettinger, skilt og lignende i henhold til forvaltningsplan
- vedlikehold av nødvendige fortøyningsbolter for båter og fiskeredskaper

Bestemmelsen gir adgang til vedlikehold av stier, sikringskjettinger, skilt og lignende i henhold til forvaltningsplan. Med vedlikehold menes nødvendig remerking av eksisterende stier, utskifting/oppgradering av eksisterende skilt og fortøyningsbolter så de holder en slik standard at de kan benyttes på forsvarlig vis.

§ 3, pkt. 1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- montering av nødvendige nye fortøyningsbolter for båter og fiskeredskaper
- merking av nye turstier

I nasjonalparker er det et generelt vern av landskapet. Alle inngrep som endrer landskapet er i hovedregelen forbudt. Det er likevel åpnet for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til merking av nye stier og montering av nye fortøyningsbolter for båter og fiskeredskaper etter søknad. Omlegging av eksisterende stitraser er å regne som merking av nye turstier jf. pkt. 1.3 i verneforskriften, og er således søknadspliktig i nasjonalparken. Men dersom hensikten med en eventuell omlegging av turstien er å ivareta verneverdiene, kan omleggingen falle inn under forvaltningsmyndighetens skjøtselshjemmel og dermed ikke være søknadspliktig. Ved merking av løype skal grunneier kontaktes, dette gjelder også på statsgrunn.

Uttak av trevirke

§ 3, pkt. 2.1 Vern av vegetasjon

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, skal vernes mot skade og ødelegging.

2.2. Bestemmelsene i pkt. 2.1 er ikke til hinder for:

- bruk av trevirke til bålbrekking

All vegetasjon i nasjonalparken er i utgangspunktet fredet. Bestemmelsen om vern av plantelivet er ikke til hinder for skånsom bruk av trevirke til bålbrekking, plukking av bær og sopp og plukking av planter til eget bruk. I beskrivelsen av skånsom bruk ligger det at man skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.

Jakt og fiske

§ 3, pkt. 3 Dyrelivet

3.1 Vern av dyrelivet

- Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, gyte- og yngleplasser, er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelse
- utsetting av dyr på land og i vann er forbudt
- kalking av vassdrag må ha særskilt tillatelse

3.2 Bestemmelsen i punkt 3.1 er ikke til hinder for:

- a. jakt og fangst etter lov om viltet
- b. fiske etter lov om laksefisk og innlandsfisk

I utgangspunktet er alt dyreliv, som ikke omfattes av lov om viltet, fredet. Det er forbud mot utsetting av nye dyrearter. Jakt og fiske som er i samsvar med viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven og forskrifter gitt i medhold av disse er tillatt. Dette betyr at verneforskriften ikke legger restriksjoner på den tradisjonelle utøvelsen av disse aktivitetene. Grunneier kan styre jakten på ulike arter gjennom å regulere antall jaktkort som selges og ved å sette jaktkvoter.

Kalking, eller andre tiltak, kan tillates om det er nødvendig for å hindre at en art dør ut. For å bevare enkelte referanseområder og for å sikre eventuelle spesielle naturverdier i vassdragene, krever kalking særskilt tillatelse etter forskriften.

Møysalen landskapsvernområde

Tilrettelegging

§ 3, pkt. 1.2 Bestemmelsene i pkt 1.1 er ikke til hinder for:

- vedlikehold og nymerking av stier, skilt, bruer og løyper i henhold til forvaltningsplan
- vedlikehold og montering av nødvendige nye fortøyningsbolter for båter og fiskeredskaper

Avsnittet gir unntak som er presis beskrevet og avgrenset. Bestemmelsen gir adgang til vedlikehold og nymerking av stier, bruer, skilt og løyper i henhold til forvaltningsplan. Med vedlikehold menes nødvendig merking av eksisterende stier, utskifting/oppgradering av eksisterende skilt og bruer så de holder en slik standard at de kan benyttes på forsvarlig vis.

Det kan over tid være behov for endringer/merking i stinettet, skilting og andre tiltak i forbindelse med friluftsliv. Slike tiltak kan påvirke verneverdiene og være kontroversielle i forhold til reindrifta og private interesser. For å sikre brei medvirkning skal dette skje i tråd med forvaltningsplanen, se kap. 3.3.4, 3.3.6 og kartvedlegg 7 for beskrivelse av stier som kan merkes.

§ 3, pkt. 1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:
-bygging av bruer

Nybygging av bruer reguleres av verneforskriften, og krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Uttak av trevirke

§ 3, pkt. 2.1. Vern av vegetasjon
Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse.
2.3. Hogst av ved til eget bruk er tillatt

All vegetasjon i landskapsvernområdet er i utgangspunktet fredet. Bestemmelsen om vern av plantelivet er ikke til hinder for skånsom bruk av trevirke til bålbrekking, plukking av bær og sopp og plukking av planter til eget bruk.

Jakt og fiske

§ 3, pkt. 3 Dyrelivet
3.1 Jakt er tillatt etter viltlovens bestemmelser. Nye dyrearter må ikke innføres.
3.1 Fiske er tillatt etter lov om lakse- og innlandsfiskeloven og lov om saltvannsfiskeriene.

Jakt og fiske som er i samsvar med viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven og forskrifter gitt i medhold av disse er tillatt. Dette betyr at verneforskriften ikke legger restriksjoner på den tradisjonelle utøvelsen av disse aktivitetene. Grunneier kan styre jakten på ulike arter gjennom å regulere antall jaktkort som selges og ved å sette jaktkvoter. Fiskeforvaltningen for Øksfjorden-Innerfjorden og Lonkanfjorden skjer etter havressursloven som har erstattet lov om saltvannsfiskeriene.

Allmennhetens muligheter for ferdsel og utøvelse av friluftsliv:

- ferdes fritt til fots hele året – herunder kommer også turvirksomhet i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger
- ta kvist og trevirke til å fyre bål
- plukke blomster, bær og sopp
- ri eller kløve hest
- kjøre hundespenn
- slå opp telt, jf. friluftslivloven
- jakte, fangste og fiske, jf. viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven

Tiltak og aktiviteter som det kan søkes tillatelse til:

I landskapsvernområdet:

- bygging av bruer

I nasjonalparken:

- merking av nye stier

3.3.4 Retningslinjer for forvaltningen

- Ferdsel til fots er i utgangspunktet tillatt innenfor verneområdene.
- Ferdelsesformer som har varige negative konsekvenser for naturmiljøet tillates ikke
- I følge reindriftsloven skal alle brukere og all ferdsel skal ta hensyn til reindriftsnæringens bruk av området. Spesielt viktig er det å ta hensyn i kalvingsområdet i den sårbare perioden.
- Søppel skal tas med ut av området og ikke graves ned eller deponeres på annet vis.
- I begge verneområdene kan sykling og organisert bruk av hest tillates langs faste traseer fastlagt i forvaltningsplanen. Fylkesmannen ønsker å prioritere friluftsliv til fots i verneområdene, og det legges derfor ikke opp til å opprette egne traseer for sykling og organisert hesteridning. Det er heller ikke kommet noen innspill om dette.
- Tilrettelegging for ferdsel skal kun skje langs spesielle løyper; Storvatnet til Memuruskaret og ned til Sigerfjorden via Vestpollen. Løypa fra Kaljord via Lonkanfjorden og opp til Møysalen kan også merkes ved behov. Turstien innover Lonkanfjorden må da legges om fra dagens trase i samråd med grunneierne da den går over gammel innmark.
- Merkinga av løypa fra Storvatnet til Memuruskaret og ned til Sigerfjorden via Vestpollen skal gjøres etter merkingshåndbok fra DNT. Merkinga skal være diskret, men tydelig. Merkinga skal følge "forslag til omlegging av sti" i vedlegg 7, men hvor stien skal påkobles stien fra Norddalen kan vurderes ved befaring.
- Det skal være en dialog med grunneiere og rettighetshavere innen arbeidet med løypemerkinga settes i gang, dette gjelder også områder der Statskog er grunneier.
- Merking av stier utover turløypene nevnt ovenfor skal ikke gjøres i nasjonalparken.
- Det gis ikke tillatelse til utsetting av fisk i fisketomme vann.
- Det kan gis tillatelse til utsetting av fisk i vann der dette har blitt gjort før. Dette skal være fisk fra lokal stamme.

- Fiskeforvaltningen for øvrig skjer etter gjeldende lovverk (lakse- og innlandsfiskeloven og havressursloven).

3.3.5 Vurdering av nml prinsipper §§8-12:

Verneforskriftens § 3, pkt. 1.3 for Møysalen nasjonalpark lyder: «*Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:...-merking av nye turstier.*». Verneforskriftens § 3, pkt. 1.2 for Møysalen landskapsvernområde lyder: «*Bestemmelsene i pkt. 1.1. er ikke til hinder for:...-vedlikehold og nymerking av stier, skilt, bruer og løyper i henhold til forvaltningsplan*». I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet; herunder utarbeidelsen av konkrete retningslinjer for saksbehandlingen etter verneforskriften.

Det er ikke registrert svært sjeldne planter i det aktuelle området for merking av turstier (se vedlegg 7), og på grunn av harde, sure bergarter er det lite sannsynlig at det finnes svært interessant vegetasjon, eller rødlistede arter, her. Stimulering til friluftsliv er en viktig del av formålet med opprettelsen av Møysalen nasjonalpark. Tilrettelegging i form av merking av løyper kan øke ferdselen i området, men kanalisering av ferdselen vil spare vegetasjonen rundt stien og unngå at det blir en generell slitasje i området. Fylkesmannens vurdering er at enkel merking i det omfanget som det her er snakk om, jf vedlegg 7, ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig. Kunnskapsgrunnlaget er godt nok slik at føre-var-prinsippet ikke kommer til anvendelse.

Samla belastningen (jf. § 9 i nml) i området på grunn av ferdsel vil bli mindre ved kanalisering i form av en tilrettelagt sti.

For å ivareta et intakt utsnitt av et kystalpint landskap er det viktig å unngå skjemmende overmerking. Det er derfor satt vilkår om at merkingen skal foregå etter merkingshåndboka til DNT, og dette vil være i tråd med § 12 i naturmangfoldloven om bruk av miljøforsvarlige teknikker.

3.3.6 Tiltak

Fjerning av søppel ved Storvatnet og i Austpollen. **Ansvarlig:** Den enkelte bruker, reiselivsaktører, Statskog Fjelltjenesten. **Tidsramme:** årlig, eventuelt ved behov.

Merking av løype fra Storvatnet til Snytindhytta med påkobling til stien fra Memuruskaret opp til Møysalen. **Ansvarlig:** Vesterålen- og Harstad Turlag **Tidsramme:** 2013

Etablere toalett ved Storvatnet. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten/Statens Vegvesen/Lødingen kommune **Kostnad:** 100 000,- **Tidsramme:** 2014

Årlig drift av toalett ved Storvatnet **Ansvarlig:** Statens Vegvesen **Kostnad:** 15 000,- per år. **Tidsramme:** Årlig

Forvaltningsmyndigheten skal samarbeide med Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) om å utarbeide en plan for skilting og universell tilrettelegging i innfallsportene til Møysalen nasjonalpark og landskapsvernområde. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten/FFO. **Tidsramme:** 2014

Rydding av nederste del av stien fra Lonkanfjorden til Møysalen. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten. **Kostnad:** 40 000,- **Tidsramme:** 2013

Merking av sti fra Kaljord innover Lonkanfjorden og opp på Møysalen. Stien må legges litt om fra Kaljord til Lonkanfjorden i samråd med grunneierne for å unngå innmark.

Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten/Hadsel kommune. **Kostnad:** 20 000,- **Tidsramme:** 2014

Brøyting av parkeringsplass ved Storvatnet om vinteren. **Kostnad:** 15 000,- **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndighet/Statens vegvesen. **Tidsramme:** Årlig

3.4 Turisme, reiseliv og organisert ferdsel

3.4.1 Status

På Hennes i Hadsel kommune er det etablert et informasjonssenter som kaller seg Møysalen nasjonalparksenter. Dette er et aksjeselskap som er stiftet og delvis eid av Møysaltur som driver turledervirksomhet i området. Her finnes det informasjon om nasjonalparken og landskapsvernområdet, naturen og menneskenes bruk av området før og nå. Møysalen nasjonalparksenter har ikke autorisasjon fra Direktoratet for naturforvaltning som nasjonalparksenter for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde, men jobber aktivt for å få en slik autorisasjon.

Det er Direktoratet for naturforvaltning som inngår autorisasjonsavtale med enkelte senter, etter anbefaling fra Fylkesmannen. For å få autorisasjon skal senteret oppfylle et sett med kriterier som gjelder innhold, aktivitet, profil, lokalisering, finansiering av drift, mål og målgruppe, kompetanse og service. Autorisasjon medfører både rettigheter og plikter. Senteret kan blant annet markedsføre seg som nasjonalparksenter og bruke tilhørende logo

og grafisk profil. Autoriserte senter har rett til et årlig driftstilskudd og har mulighet til å søke støtte til særskilte informasjonstiltak og kompetanseutvikling.

Møysaltur er en aktør innen tur- og reiselivsaktivitet i Vesterålen, og er delvis eier av Møysalen nasjonalparksenter. Møysaltur arrangerer guida turer til Møysalen. Turen går med båt inn Lonkanfjorden til Nordbotn. Videre følger turløypa over Memuruskaret og opp til toppen av Møysalen.

Møysalen Utvikling AS eier et utbyggingsområde ved Øksfjorden i Lødingen kommune. Området kalles Møysundet og vil blant annet tilby aktivitetsbasert turisme hvor de naturskjønne delene av nasjonalparken og landskapsvernområdet er planlagt benyttet.

3.4.2 Mål

Forvaltningsmål

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde skal kunne bidra til utvikling av og brukes i forbindelse med naturbasert næringsliv. Verneområdene skal forvaltes slik at de kan brukes i forbindelse med naturbasert reiseliv også i fremtidige generasjoner, uten at det kommer i konflikt med verneformålet og verneverdiene.

3.4.3 Rammer og regelverk

I forskriftene for begge verneområdene er det et eget punkt om organisert ferdsel. Jamfør formuleringen om varsom ferdsel som er beskrevet under kap. 3.3.4, der det er føringer om at all ferdsel i verneområdene skal skje varsomt og at det skal tas hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

§ 3, pkt. 5.2 Organisert ferdsel

Bestemmelsene i denne forskriften er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots eller via båt uten motor i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan.

Det er ikke type ferdsel i seg selv det er viktig å fokusere på, men om ferdselen går ut over verneverdiene eller ikke. Dette betyr at også lovlig ferdsel som viser seg å gå utover verneverdiene vil kunne begrenses, jf. forskriftens pkt. 3.4 for landskapsvernområdet og pkt. 5.4 for nasjonalparken.

Organisert ferdsel

Ferdsel der person, lag, firma eller lignende planlegger, koordinerer eller arrangerer turen og det er snakk om virksomhet med grupper av deltakere, en aktivitet som gjentas eller der aktiviteten er kunngjort på forhånd.

Organiserte turer til fots reguleres i utgangspunktet ikke av verneforskriften så lenge naturmiljøet ikke er skadelidende. Herunder turer til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet betyr organisert ferdsel som f.eks. kan føre til varige skader på vegetasjon eller dyreliv. Blant annet hekker det flere arter av rovfugl spredt i nasjonalparken og landskapsvernområdet. I hekketida er det f.eks. ikke gunstig med organisert ferdsel tett inn på reir. Hvorvidt aktiviteten er kommersiell eller ikke har ingen betydning i denne sammenhengen. Det er om aktiviteten er organisert og dens eventuelle virkning på verneverdiene som er avgjørende.

Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet – søknad til forvaltningsmyndighet ved:

- Organiserte rideturer
- Sykling
- Utplassering av turorienteringsposter og trimposter i regi av lokale idrettslag eller foreninger
- Organiserte teltleire
- Organiserte aktiviteter der det er fare for at naturmiljøet blir skadelidende, enten direkte som følge av ett enkelt arrangement/ aktivitet eller som følge av at aktiviteter blir gjentatt i samme område over tid (f.eks. varige slitasjeskader som fører til erosjon).

Organisert ferdsel/reiselivsaktivitet som *ikke* skader naturmiljøet trenger ikke særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Alle aktører som tilbyr organiserte turer/aktiviteter i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde bør ta kontakt med forvaltningsmyndigheten før oppstart, uavhengig av om turene/aktivitetene krever særskilt tillatelse. Hensikten bak dette ønsket er å komme i dialog med turoperatørene innenfor nasjonalparken for å kunne informere om verneverdiene og eventuelt styre aktivitetene bort fra sårbare områder, samt at forvaltningsmyndigheten på denne måten får en viss oversikt over hvor og i hvilket omfang ulike aktiviteter foregår.

3.4.4 Retningslinjer for forvaltningen

Reiseliv:

Reiselivsaktørene er avhengige av å ivareta kultur- og naturverdiene i området som grunnlag for opplevelsene de tilbyr. Forvaltningsmyndigheten skal forvalte verneforskriftene og gjennom dette sikre at verneverdiene ikke forringes. Alle i reiselivsnæringen har et behov for

og ønske om en utvikling som er økologisk bærekraftig. Det er derfor viktig å ha føringer for hvordan reiselivet utøves, som både næringen og forvaltningen kan slutte seg til.

Retningslinjer for reiseliv i nasjonalparken og landskapsvernområdet:

- a) All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
- b) Aktiviteten skal bære preg av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.
- c) Økt reiselivsaktivitet skal ikke medføre økning i motorferdselen i området.
- d) All forurensing og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av området.
- e) All ferdsel skal ta hensyn til reindriften.
- f) Reiselivsaktører som ønsker å drive organisert ferdsel (definert foran) som kan skade naturmiljøet skal søke forvaltningsmyndigheten om særskilt tillatelse. Eventuell tillatelse skal angi vilkår knyttet til ivaretagelse av verneformålet.
- g) Forvaltningsmyndigheten kan stille krav til kompetansen til de som ønsker å drive organisert ferdsel i nasjonalparken, dersom det er nødvendig i forhold til verneverdiene.
- h) Reiselivsaktører som bryter vernebestemmelsene skal miste tillatelsen til å drive organisert ferdsel i nasjonalparken og landskapsvernområdet må eventuelt søke på nytt grunnlag neste sesong.
- i) Nyetableringer av reiselivsanlegg tillates ikke innenfor verneområdene.

3.5 Bygninger og anlegg

3.5.1 Status

Det er i dag registrert totalt 29 fritidshus/hytter i Møysalen landskapsvernområde. Disse fordeler seg med 5 i Innerfjorden, 5 på nordsida av Stovassdraget, 16 i Lonkanfjorden og 3 ved Fiskfjordvatnet.

Det er ingen hytter som er åpne for allmennheten innenfor verneområdene. Snytidhytta som ligger nærmest er ca 3-4 km fra grensa til Møysalen nasjonalpark.

Fra Husjordøya og inn Innerfjorden og opp Austpollaldalen går det to parallelle høgspenlinjer. Den kraftigste er på 132 kv, og planlegges å skiftes ut med en noe større linje. Disse tilhører Lofotkraft AS.

Det er noen flytebrygger i Lonkanfjorden.

3.5.2 Mål

Forvaltningsmål:

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde skal forvaltes slik at eksisterende hytter/byggverk kan benyttes som i dag, samtidig som etablering av nye byggverk unngås.

3.5.3 Rammer og regelverk

Møysalen nasjonalpark

I Møysalen nasjonalpark er det ingen hytter, og det er heller ikke hjemmel i verneforskriften for Møysalen nasjonalpark for å sette opp noe form for byggverk.

Møysalen landskapsvernområde

Landskapet er vernet mot tekniske inngrep, jf avsnitt 1.1 i verneforskriftens § 3. For fortolkning av dette avsnittet, viser vi til kapittel 3.2.4 i denne forvaltningsplanen.

Bygninger

§ 3, pkt. 1.2 Bestemmelsene i pkt 1.1 er ikke til hinder for:

-vedlikehold av bygninger og innretninger som ikke medfører endret utforming, bruk eller funksjon

Vedlikehold av bygninger er tillatt. Innvendig ombygging som ikke endrer bruken av bygningen er tillatt. Arbeid som gjøres med sikte på bruksendring krever imidlertid tillatelse etter verneforskriften. Bruksendring krever også ofte tillatelse etter plan- og bygningsloven.

§ 3, pkt. 1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

-ombygging og utvidelse av eksisterende bygninger
-gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade
-oppføring av midlertidige anlegg og husvære i samband med skogsdrift
-oppføring av nye bygninger og anlegg, som er nødvendige for tradisjonell landbruksdrift i tilknytning til gamle boplasser i Øksfjorden og Lonkanfjorden
-oppsetting av naust i tilknytning til eksisterende hyttebebyggelse
-riving av bygninger og anlegg som preger landskapets art og karakter

Ved ombygging og utvidelse av bygninger og anlegg er forholdet til estetikk viktig. Følgende punkter vil bli vektlagt og skal beskrives i en søknad: plassering, fargebruk, takvinkler, takmateriale og vinduer. Ombygging som medfører bruksendring vil normalt ikke tillates.

Det skilles mellom nybygging, vedlikehold, ombygging og utvidelse av hyttene. Følgende definisjoner vil bli lagt til grunn i forvaltningen av Møysalen landskapsvernområde:

- **Nybygging:** Etablering av nye bygninger, eller oppbygging av bygninger hvor den bærende konstruksjonen har forfalt/må skiftes ut. Også gjenoppføring av bygninger etter brann eller naturskade går inn under dette punktet.
- **Vedlikehold:** Med vedlikehold forstås mindre tiltak som opprusting av teknisk og funksjonell standard slik som taktekking, etterisolering, montering av nye vinduer med mer. Tiltak som innebærer fasadeendring defineres ikke som vedlikehold. Skifte av vinduer som innebærer endring av størrelse på vindusåpning, endret inndeling av glassflater eller utformingen av vinduet med hengslingsmåte og materiale er å betrakte som fasadeendringer. Skifte av vinduer der det benyttes identisk type vindu som fantes fra før vil imidlertid fall inn under vedlikeholdsbegrepet i verneforskriften.
- **Ombygging:** Med ombygging menes bygningsmessige endringer innenfor eksisterende grunnflate, men som innebærer endringer som medfører fasade- eller bruksendring.
- **Utvidelse:** Utvidelse av en bygningens areal målt utvendig

Søknader om gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade vil normalt kunne innvilges. Denne bestemmelsen (1.3, strekpunkt 2) er imidlertid tatt med under søknadspliktige tiltak for at forvaltningsmyndigheten skal kunne sette vilkår for utformingen og plasseringen av bygningene. Gjenoppføring av bygninger skal som hovedregel gjøres på samme sted og i samme størrelse og bygningsstil som den opprinnelige bygningen.

Kraftanlegg

§ 3, pkt. 1.2 Bestemmelsene i pkt 1.1 er ikke til hinder for:

- drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg
- nødvendig istandsetting av energi- og kraftanlegg ved akutt utfall
- oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg er tillatt. Dette omfatter blant annet utskifting av komponenter som liner, isolatorer, master, traverser m.v. i samsvar med anleggets tillatte egenskaper i forhold til konsesjon etter energiloven. Oppsetting av master med annen utforming enn eksisterende anlegg omfattes normalt ikke av vedlikeholdsbestemmelsen.

Bestemmelsene åpner for at tiltakshaveren kan foreta nødvendig istandsetting ved akutte utfall av anlegget. Ved akutte feil kan det oppstå behov for umiddelbar reparasjon av

installasjoner som medfører bruk av motorkjøretøy. I slike tilfeller forutsettes det at motorferdsel skjer mest mulig skånsomt og i tråd med motorferdselslovens bestemmelser. Det må sendes melding til oppsynet, evt. Forvaltningsmyndigheten, ved motorisert ferdse i forbindelse med akutt utfall. Melding ringes inn eller sendes per sms eller e-post.

Bestemmelsen omfatter for eksempel endring av driftsspenning eller linjetykkelse, som endrer anleggets egenskaper i forhold til hva det er gitt konsesjon til å etablere, og når endringen ikke innebærer en vesentlige fysisk endring i forhold til formålet med vernet.

§ 3, pkt. 1.3 Forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til:

-oppgradering/fornyelse av eksisterende kraftledninger som ikke faller inn under pkt. 1.2.
-nye kraftledninger. Etter søknad kan tillatelse gis hvis planlagte anlegg ikke er i direkte konflikt med vernebestemmelsene.

Større oppgraderinger/fornyelser av kraftledning der inngrepet kan innebære en vesentlig fysisk endring i strid med verneformålet, krever tiltaket en særskilt tillatelse. Eksempel på slike tiltak er utskifting master til større dimensjon eller annen type master. Slike dispensasjoner vil under normale omstendigheter kunne gis.

Ved utskifting av master eller andre komponenter, skal master og komponenter som er mest mulig lik eksisterende benyttes, med mindre overgang til andre typer master og komponenter vil redusere anleggets innvirkning på verneverdiene uten urimelige kostnader eller ulemper for anleggseieren, jf. energiforskriften § 3-4.

Nye kraftledninger krever særskilt tillatelse etter vurdering av konkret søknad. Det presiseres at vurderingen her kan være forskjellig fra situasjoner med oppgraderinger eller fornyelser av anlegg som er i drift på vernetidspunktet. Hvis et planlagt nytt anlegg ikke er i direkte konflikt med verneformålet, kan det gis tillatelse til et slikt tiltak. En vurdering av de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven § 7, jf. 8-12 vil veie tungt i avgjørelsen av hvorvidt en tillatelse skal gis.

Det er ikke åpnet for motorferdsel i forbindelse med oppgradering eller nybygging av kraftlinjer i verneforskriften for Møysalen landskapsvernområde. Oppgradering/nybygging vil nødvendigvis medføre behov for motorisert ferdse. Det er imidlertid ikke spesielt omtalt i forskriften og eventuell tillatelse til motorferdsel i den forbindelse må behandles etter Naturmangfoldlovens § 48. Søknad om nybygging av kraftlinjer og motorferdsel i forbindelse med dette tiltaket bør behandles samtidig. Dersom det er aktuelt å gi tillatelse til nybygging av kraftlinje bør det også kunne gis tillatelse til motorferdsel i samtidig.

Flytebrygger

§ 3, pkt. 1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:
-utlegging av flytebrygger i Lonkanfjorden. Fellesanlegg skal tilstrebes.

I landskapsvernområdet kan det gis tillatelse til å legge ut flytebrygge i Lonkanfjorden, men ikke i Øksfjorden.

3.5.4 Retningslinjer for forvaltningen

- Nybygging av private hytter i Møysalen landskapsvernområde, eller gjenoppbygging av hus på gamle grunnmurer til fritidsbolig, tillates ikke.
- Naturmangfoldloven åpner for at oppførte hytter kan rives (jf. § 69) eller eventuelt ilegges tvangsmulkt (jf. § 73). Dette gjelder også hytter som er tenkt brukt i forbindelse med reiseliv. Hyttebygging utenfor verneområdet reguleres ikke av verneforskriften, men av plan- og bygningsloven som forvaltes av kommunene.
- Søppel fra hyttene skal tas med ut av området, og ikke graves ned eller deponeres innenfor nasjonalparken. Masser fra utedo kan deponeres på stedet.
- Ved vedlikehold, utviding og etablering av nye bygninger/anlegg anbefales det at miljøvennlige materialer benyttes.
- Flytting av hytter kan vurderes dersom det ikke er i konflikt med naturverdier og reindrift, og ellers har positive effekter i forhold til bruk, sikkerhet og motorferdsel. Dette må også avklares med grunneier.
- Vedlikehold av bygninger er tillatt. Det vil kunne gis tillatelse til ombygging og utvidelse av bygninger innenfor følgende rammer:
  - Største samlet bygningsareal pr tomt er 80 m². I dette arealet inngår også eksisterende uthus med maksimalt totalt bygningsareal på 25 m². Naust behandles som egen sak. Det betyr ikke at det automatisk vil bli gitt tillatelse til et så stort bygningsareal, men at størrelsen på eksisterende bygningsareal vil bli tatt hensyn til ved vurdering av søknader om utvidelse. En svært stor arealmessig utvidelse, vil ikke nødvendigvis aksepteres selv om det er innenfor maksimalgrensen.
  - Største tillatte mur- eller pillarhøyde er 60 cm i flatt og skrått terreng.
  - Møneretningen skal være 90° på fallende terreng
  - Taktekking skal utføres med materialer som gir en mørk og matt fargevirkning.
  - Hytta beises/males i mørke, matte farger.
  - Eksisterende terreng og vegetasjon skal bevares i størst mulig grad
- Det kan gis tillatelse til gjenoppbygging av hytter og anlegg som er ødelagt av brann eller naturskade. Nye hytter skal i utgangspunktet være lik den gamle med hensyn til areal og størrelse.

- Det kan gis tillatelse til enkle tiltak knyttet til friluftsliv, for eksempel bygging av gapahuk med bål plass, gammer eller skjelterskjåer.

3.5.5 Vurdering av nml prinsipper §§8-12:

Verneforskriften § 3, pkt. 1.3 lyder: "Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til: - ombygging og utvidelse av eksisterende bygninger." I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet; herunder utarbeidelsen av konkrete retningslinjer for saksbehandlingen etter verneforskriften.

Det er totalt 29 fritidshus/hytter i Møysalen landskapsvernområde. Disse fordeler seg med 5 i Innerfjorden, 5 på nordsida av Storvassdraget, 16 i Lonkanfjorden og 3 ved Fiskfjordvatnet. Som det fremgår av temakart over naturtyper (vedlegg 3) ligger hyttene nord for Storvassdraget i den lokalt viktige naturtypen bjørkeskog med høgstauder. Videre ligger to av hyttene i Innerfjorden like ved den lokalt viktige naturtypen brakkvannsdelta i Austpollen. Landskapskartleggingen (temakartvedlegg 4) viser at hyttene i Lonkanfjorden og Innerfjorden ligger i det typiske fjordlandskapet på Sør-Hinnøya, mens de ved Fiskfjordvatnet og Storvassdraget ligger i henholdsvis botnsjølandskap og botndalslandskap. Det relativt lave antallet hytter i landskapsvernområdet, og den størrelsen flere av dem har i dag, tilsier at det er akseptabelt å tillate en utvidelse inntil et største samlet bygningsareal per tomt på 80 m², da det forventes at dette ikke vil påvirke landskapet i særlig grad. Dette forutsetter at det tas estetiske hensyn med tanke på virkning på landskapet i den enkelte sak Eksisterende uthus med maksimalt totalt bygningsareal på 25 m² inngår i dette. Det understrekes videre at det ikke er automatikk i at alle eksisterende bygninger kan utvides til ovennevnte størrelse; det må også tas hensyn til størrelsen på eksisterende bygning. Kravet til kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8 vurderes å være oppfylt.

Føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9 kommer ikke til anvendelse når det gjelder utarbeidelsen av disse retningslinjene, da kunnskapen om effektene av slik påbygging anses å være tilstrekkelig. Prinsippet kan likevel tenkes å måtte tillegges vekt i enkeltsaker.

Det relativt lave antallet hytter i området, samt at det finnes få øvrige tekniske inngrep i området, gjør at den samlede belastningen i området jf. naturmangfoldloven § 10 holdes på et lavt nivå. For at virkningen på landskapet ikke skal bli for dominerende, stilles det krav til maksimalgrenser på mur- eller pillarhøyde, møneretning, takteking og fargevalg, se kap 3.5.4 Retningslinjer for forvaltningen. Dette er i tråd med naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene for å begrense skade på naturmangfoldet skal bæres av tiltakshaver, samt § 12 om å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Når det gjelder lokalisering vil utvidelse/ombygging kun skje på eksisterende bygninger. En vurdering av alternative lokaliseringmuligheter etter naturmangfoldloven § 12 er derfor mindre aktuelt.

3.6 Motorisert ferdsel

3.6.1 Status

I teksten brukes betegnelsen "motorisert ferdsel" om motorisert ferdsel i utmark slik det er definert i Motorferdselloven med forskrifter. Denne loven fastsetter et prinsipp om at motorisert ferdsel er forbudt, men gir en rekke unntaksbestemmelser for diverse formål, og ytterligere muligheter til å søke dispensasjon. Verneforskriften er bygd opp tilsvarende. Motorisert ferdsel i utmark innenfor verneområdet må i tillegg til verneforskriften også behandles etter Motorferdselloven med tilhørende forskrifter. Som en følge av topografien i Møysalen, foregår det svært lite motorisert ferdsel i verneområdene. Reindriftsnæringa bruker noe snøskuter om vinteren, ellers er det få søknader om dispensasjon fra forbudet om motorisert ferdsel.

3.6.2 Mål

Forvaltningsmål:

Minimalisere motorisert ferdsel i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde

3.6.3 Rammer og regelverk

Møysalen nasjonalpark

§ 3, pkt. 6.1. Motorisert ferdsel er forbudt på land og på vatn, og i lufta under 300 meter.

pkt. 6.2. Bestemmelsen i pkt. 6.1. er ikke til hinder for:

- ferdsel med motordrevet båt på Øksfjorden
- militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

pkt. 6.3. Forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til:

- øvingskjøring til formål nevnt i punkt 6.2.
- bruk av lett beltegående elgtrekker til transport av felt storvilt
- bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy i forbindelse med husdyrhold og transport av materialer til vedlikehold av turløyper og lignende.

Motorisert ferdsel av enhver art er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken. Det er forøvrig unntak for reindrifta, se kap 3.2.4, militær operativ virksomhet og motordrevet båt på Øksfjorden. Se under neste avsnitt for definisjon av militær operativ virksomhet. Nødvendig bruk av motorisert kjøretøy i forbindelse med redningsaksjoner blir ikke hindret av verneforskriften. Denne bestemmelsen gjelder ikke øvingskjøring, som kan søkes i følge

pkt 6.3. Utgangspunktet er at all øvingsvirksomhet som kan legges utenom nasjonalparken skal foregå utenom.

Det er i verneforskriften pkt 6.3. åpnet for at det kan gis tillatelse til bruk av beltegående elgtrekk (ikke ATV) i forbindelse med uttransport av storvilt. Elgtrekk forstås som et beltegående kjøretøy med ekstremt lavt marktrykk som setter minimale/ingen spor i terrenget. Transport av felt storvilt med beltegående elgtrekk krever også tillatelse etter motorferdselloven, og søknad behandles av kommunen.

Punktet 6.3. i forskriften åpner for at det kan søkes om bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med husdyrhold. Dette vil fange opp behovet for utkjøring av saltslikkestein. Grunnen til at det ikke gis direkte unntak for dette i forskriften er at det ut fra naturforholdene er ønskelig å sikre at saltslikkesteinene ikke legges på steder med sårbar vegetasjon. Samtidig er det ønskelig å variere plasseringen fra år til år for å unngå uheldig slitasje. Det vil normalt bli gitt tillatelse til denne typen kjøring.

Møysalen landskapsvernområde:

§ 3, pkt. 5.1. Motorisert ferdsel er forbudt på land og på vatn, og i lufta under 300 meter.

Pkt. 5.2. Bestemmelsene i pkt 5.1. er ikke til hinder for:

- bruk av lett beltegående elgtrekk til uttransport av felt storvilt
- ferdsel med motordrevet båt på Øksfjorden og Lonkanfjorden
- bruk av beltekjøretøy på snødekt mark og luftfartøy i forbindelse med reindrift
- bruk av kjøretøy på snødekt mark som ikke setter varige spor i terrenget i forbindelse med skogsdrift etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten
- nødvendig motorisert ferdsel ved utfall av kraftlinjene på østsida av Øksfjorden
- motorisert ferdsel ved millitær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- eller forvaltningsoppgaver.

Pkt. 5.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Motorisert ferdsel i samband med vedlikehold og ettersyn av kraftlinjene på østsida av Øksfjorden.
- b) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy i forbindelse med:
  - husdyrhold
  - uttak av ved til eget bruk
  - transport av materialer til vedlikehold og godkjent byggearbeid
  - øvelsesvirksomhet
- c) ...
- d) Bruk av luftfartøy for telling av storvilt

I utgangspunktet er all motorferdsel innenfor landskapsvernområdet forbudt. Det er gitt enkelte direkte unntak (pkt 5.2. i verneforskriften) og enkelte aktiviteter kan det gis tillatelse til (pkt 5.3. i verneforskriften).

For motorferdsel i forbindelse med nybygging av kraftlinje, se kap. 3.5. om bygninger og anlegg.

Av hensyn til naturmiljø, reindrift og friluftsliv, er det et generelt behov for å regulere bruken av motorkjøretøy i et verneområde strengere enn det som følger av motorferdselloven. Motorferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannverns-, og oppsynsoppgaver, samt gjennomføring av skjøtsel og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten er direkte unntatt fra forbudet mot motorferdsel. Se under for definisjon av militær operativ virksomhet.

Militær operativ virksomhet

Militær operativ virksomhet er unntatt fra reglene i den enkelte vernebestemmelse for naturvernområder i Norge. Militær operativ virksomhet omfatter i fredstid all militær virksomhet som er nødvendig for å planlegge, forberede og gjennomføre:

- overvåking av land-, sjø- og luftterritoriet
  - forsvarsplaner, herunder feltbefestninger, anlegg for installasjoner og stridsmidler
  - beredskapstiltak, herunder utrykningsøvelser med militære styrker
  - rene militære operasjoner i spesielle situasjoner, herunder søk og redningstjeneste
- Forsvarsdepartementet har uttalt at vanlige øvelser ikke omfattes av ovennevnte unntak, men det forutsettes at der sivil virksomhet eller trafikk er tillatt kan tilsvarende militær virksomhet uten videre finne sted.

3.6.4 Retningslinjer for forvaltningen

Søknader om motorisert ferdsel skal sendes forvaltningsmyndigheten. Se ellers kapittel [6.2.3](#) om generelle retningslinjer for saksbehandling. Retningslinjer for hvordan forvaltningen skal behandle søknader om dispensasjoner for motorisert ferdsel er som følger:

- Søknaden skal være skriftlig og kjørerute skal tegnes inn på kart
- Behov for motorisert transport må dokumenteres i søknaden
- I innvilget dispensasjon skal det settes vilkår for kjøringen. Aktuelle vilkår skal innarbeides i egen kjørebok (se punkt under) som følger med innvilget dispensasjon. Eksempel på vilkår er fastsetting av trasé, maksimum antall turer, krav om slede, opplysning om inndragning av dispensasjon ved mislighold og lignende.
- Kjørebok skal fylles ut med penn før og etter hver tur. Kjøreboka skal før start være utfylt med startsted og tidspunkt, samt endepunkt for turen. Dispensasjonen og kjørebok skal følge med under kjøringen. Kjøreboka sendes forvaltningsmyndigheten etter endt sesong for at statistikk kan oppdateres. Dersom kjørebok ikke leveres kan dispensasjonen inndras.
- Transport av personer i nasjonalparken, transport av mat, proviant og utstyr i forbindelse med fjellturer tillates ikke.

- Motorferdsel ved militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver er ifølge vernebestemmelsene tillatt i begge verneområdene. Redningsøvelser m.v. som er avhengig av motorkjøretøy skal i størst mulig grad skje utenfor nasjonalparken og landskapsvernområdet, slik øvingsaktivitet er søknadspliktig for begge verneområdene.
- Det kan gis flerårige tillatelser (inntil 4 år) for transport av gass og varer til hyttene i landskapsvernområde. Kjørebok skal utfylles.

3.7 Utnyttelse av naturressurser

3.7.1 Status

Skogen bærer preg av mindre utnytting de siste åra. Tidligere tømmerdrift og vedhogst for salg har så godt som opphørt. Det er fortsatt noe vedhogst til eget bruk. Dette går i første rekke til hyttene i området, men noe føres også hjem. Det er spesielt vestsida av Øksfjorden og Lonkanfjorden som utnyttes i denne sammenheng. De eldste plantefeltene nærmer seg hogstmoden alder. Totalt er 1100 daa tilplanta i perioden 1937-1993. Vanlig gran er vanligst, men det er også noe sitkagran, lerk og furu.

Det er i dag ingen utnyttelse av mineralressurser i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde.

Lonkanfjorden og Øksfjorden er rike på fisk. Isfiske ga et viktig levebrød for gårdene i Lonkanfjorden. Tidligere ble det også kastet mye landnot etter sild i Vestpollen. Selv om dette har opphørt, drives det fortsatt næringsfiske etter torsk og sild i disse fjordene.

Når det gjelder landbruk i området fra nordsida av Ingelsfjorden til Fiskefjorden var det i 1970, 63 bruk i drift. I 2000 var det bare 7 bruk i drift, 4 av disse har eiendom innenfor Møysalen landskapsvernområde.

3.7.2 Mål

Forvaltningsmål

Utnyttelse av naturressursene i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde skal ikke medføre forringelse av naturverdier. Området skal kunne brukes til reindrift. Det skal ikke settes skjæmmende spor, eksempelvis store hogstflater, eller medføre reduksjon av skog over tid.

3.7.3 Rammer og regelverk

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde

§ 3, pkt. 3.2 Fiske er tillatt etter lov om lakse- og innlandsfiske og havressursloven

Fangst og fiske i sjø er tillatt etter havressursloven i både nasjonalparken og landskapsvernområdet.

Møysalen landskapsvernområde

Havbruksvirksomhet

§ 3, pkt. 1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- havbruksvirksomhet i Lonkanfjorden som ikke er i strid med verneformålet
  - havbruksvirksomhet i Øksfjorden-Innerfjorden som ikke strider mot verneformålet.
- Etablering av oppdrettsanlegg med fast bygningsmasse over vannoverflaten tillates ikke i Øksfjorden-Innerfjorden.

Havbeite uten synlige anlegg i overflata er tillatt. Sjøarealene som inngår i Møysalen landskapsvernområde er en viktig del av det totale landskapsbildet- og inntrykket. Varige tekniske inngrep vil i utgangspunktet være i strid med verneformålet.

I Øksfjorden kan det etter en konkret vurdering og etter gitte vilkår gis tillatelse til etablering av oppdrettsanlegg uten synlige installasjoner på overflata og uten landfortøyning. Det vil si at fortøyning må skje under laveste lavvann. I Lonkanfjorden kan det etter konkret vurdering og etter gitte vilkår gis tillatelse til etablering av oppdrettsanlegg uten særlig synlige installasjoner på overflata og uten landfortøyning. Ved behandling av eventuelle oppdrettssøknader skal det legges vekt på om oppdrettsanlegget vil prege landskapet og de andre verneinteressene på en måte som vil være i strid med verneformålet. I vurderingen skal det legges særlig vekt på om driften kan skje uten at det blir etablert fast bygningsmasse, og evt. vekselbruk mellom lokaliteter innenfor og utenfor landskapsvernområdet.

Utredningsplikten ved en søknad om etablering av oppdrettsanlegg ligger hos næringsutøver, som selv må sannsynliggjøre at tiltaket ikke er i strid med verneformålet, og at de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12 skal legges til grunn ved vurdering av hva som tillates. Dersom forvaltningsmyndigheten finner at et tiltak kan tillates etter verneforskriften, skal søknad om å etablere slike tiltak behandles videre av fiskerimyndighetene på vanlig måte i henhold til havbruksloven.

Drift av oppdrettsanlegg må skje innenfor rammen av verneforskriften, de eventuelle vilkår som er satt i tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, og de alminnelige reglene for drift av oppdrettsanlegg.

Potetdyrking

§ 3, pkt. 1.2. Bestemmelsene i pkt. 1.1. er ikke til hinder for:

-restaurering og bruk av gamle slåtteenger/gammel innmark i tråd med historisk bruk av disse areala i Øksfjorden og Lonkanfjorden. Dette skal skje i henhold til forvaltningsplan.

Innmarksarealene i Øksfjorden og Lonkanfjorden har ligget brakk lenge og er i gjengroing. Eventuell gjenopptaking av drift av disse arealene må være i tråd med historisk bruk. Det er ikke gitt noen oversikt over den historiske bruken her. Det antas derfor at historisk bruk har vært relativt ekstensiv uten bruk av kunstgjødsel og med liten grad av jordbearbeiding. Dersom det er større arealer som skal tas i bruk eller restaureres anbefales det at det utarbeides skjøtselsplan i forkant av gjennomføringen. Ellers er tradisjonell drift tillatt. Vi gjør spesielt oppmerksom på at bruk av kunstgjødsel ikke er tillatt. Eksempler på mindre tiltak som vurderes innenfor begrepet "historisk bruk" er.

- Dyrking av poteter til eget bruk på gammel innmark
- Slått av gras og tørking av høy

Innmark defineres her som gårdsplass, hustomt, dyrka mark og engslått.

3.7.5 Tiltak

Etablere samarbeid med fiskerimyndighet i forbindelse med eventuelle søknader om havbruksvirksomhet innenfor Møysalen landskapsvernområde. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten/Fiskeridirektoratet. **Gjennomføres:** Ved innkommet søknad.

3.8 Kulturminner

3.8.1 Status

Vi viser her til kapittel 2.3.1.

3.8.2 Mål

Forvaltningsmål:

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde skal forvaltes på en slik måte at kulturminner ivaretas.

3.8.3 Rammer og regelverk

I henhold til Lov om kulturminner defineres kulturminner som alle spor etter menneskelig virksomhet, også lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Kulturmiljøer er områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng. Dette er en relativt vid definisjon, som i praksis vil si all nye og gamle spor etter folk.

Kulturminner eldre enn fra 1537 og samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk fredet i medhold av kulturminneloven. Kulturminnebegrepet i verneforskriften må tolkes til først og fremst å omfatte vernede kulturminner, samt kulturminner som ut fra en kulturminnefaglig vurdering anses å være verneverdige.

I naturmangfoldloven i § 35 annet ledd står det at *i nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. Ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster.*

Møysalen nasjonalpark

I nasjonalparken skal kulturminner beskyttes mot skade eller ødeleggelse.

§ 3, pkt. 4.1. Vern av kulturminner

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner kan ikke flyttes eller fjernes.

pkt. 4.2. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

-Restaurering og skjøtsel av kulturminner

Det legges opp til tett samarbeid mellom Nordland fylkeskommune, Kulturminner i Nordland og Sametingets kultur- og miljøvernnavdeling, som er myndighet når det gjelder forvaltning og behandling av saker knyttet til kulturminner innenfor nasjonalparkens grenser. Alle søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene i henhold til punktet om kulturminner vil bli forelagt den aktuelle kulturminnemyndighet for faglig uttalelse. Riksantikvaren vil bli trukket inn i særskilte tilfeller.

Istandsetting og skjøtsel av kulturminner som er fredet i medhold av kulturminneloven kan bare skje etter tillatelse fra kulturminnemyndighetene. Det er utelukkende Sametinget som kan gjennomføre skjøtsel og tilrettelegging av automatisk fredete samiske kulturminner med hjemmel i kulturminneloven § 11 og § 21. Verneforskriftens § 3 pkt 4, vedrørende kulturminner, er kun en presisering i forhold til kulturminnelovens bestemmelser innenfor nasjonalparkens grenser. Skjøtsel av kulturminner må også avklares med forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken slik at det ikke oppstår konflikt med verneformålet etter naturmangfoldloven.

Møysalen landskapsvernområde

I landskapsvernområder utgjør kulturminner en del av landskapets egenart. Det er imidlertid ikke bestemmelser i verneforskriftene for landskapsvernområdene som omhandler kulturminner spesielt. Kulturminnene her skal forvaltes gjennom kulturminneloven.

Kulturminnebegrepet i verneforskriften for nasjonalparken må tolkes til først og fremst å omfatte vernede kulturminner, samt kulturminner som ut fra en kulturminnefaglig vurdering anses å være verneverdige. De generelle retningslinjene gjelder derfor både for nasjonalparkene og landskapsvernområdene:

- Rekonstruksjon av kulturminner som har forfalt hinsides restaureringsverdig tilstand, som nedraste steinbuer, tufter uten påstående hus og lignende, skal kun unntaksvis tillates og da etter godkjenning fra kulturvernmyndighetene. Forholdet til verneverdiene skal tillegges avgjørende vekt. Faglig verdi av fortsatt forfallsprosess skal også tas med i vurderingen. Forfallet i fjellet går sent og tufter som kan synes restaureringsverdige kan være automatisk fredet kulturminne. En forvaltningsrettet tiltaksplan bør angi aktuelle objekter.
- Ved vedlikehold / restaurering / ombygging / rekonstruksjon av bygninger med kulturhistorisk verdi og andre kulturminner skal det brukes samme type materialer og håndverksteknikker.
- Dersom det gis tillatelse til vedlikehold av kjørespor eller stier eller til bygningsmessige tiltak som forutsetter terrenginngrep som uttak av torv eller stein, skal det settes vilkår om at objekter av kulturhistorisk verdi ikke skades. Eksempelvis skal ikke stein fra gamle tufter, dyregraver eller lignende brukes til nybygg.
- Ved anlegging av nye turstier skal kulturminnemyndighetene høres og gis anledning til å gjennomføre befaring før endelig trase fastsettes.
- Ved nedlegging av stier og evt. riving av varder skal kulturminnemyndighetene høres og gis anledning til å gjennomføre befaring før tiltak iverksettes. I en del tilfeller kan dagens turstier være etablert der det gikk eldre ferdselsveger.

3.8.4 Retningslinjer for forvaltningen

- Nordland fylkeskommune ved Kulturminner i Nordland og Sametingets kultur- og miljøvern avdeling er kulturminnemyndigheter, og skal involveres i alt arbeid i tilknytning til kulturminner
- Det kan gis dispensasjon til restaurering av kulturminner med hjemmel i § 3 pkt 4.2. Det skal da gjøres en helhetlig vurdering i forhold til naturkvalitetene, andre brukerinteresser i området og gevinsten av tiltaket. Skjøtsel av kulturminner kan tillates så lenge det ikke er til skade for andre verneverdier. Det er kun Nordland fylkeskommune og Sametinget som kan foreta skjøtsel av vernede kulturminner med hjemmel i kulturminneloven.

4 Forvaltningsoppgaver og tiltak

4.1 Statens Naturoppsyn

4.1.1 Status og utfordringer

Med vernevedtaket oppstår det behov for å føre kontroll med at verneforskriften og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes. Et effektivt og faglig dyktig oppsyn er derfor viktig for å kunne følge med i utviklingen i verneområdet – både når det gjelder naturkvalitetene og bruken av området.

Statens Naturoppsyn (SNO) ble opprettet med hjemmel i Lov om naturoppsyn av 21.06.1996, som et bidrag til å nå nasjonale miljømål. SNO har ansvaret for oppsynet i verneområdene i Norge og gjør i Møysalen dette gjennom tjenestekjøp av Statskog Fjelltjenesten. Lov om statlig naturoppsyn hjemler et helhetlig naturoppsyn innenfor særlovene naturmangfoldloven, friluftsløven, viltloven, lakse- og innlandsfiske loven, motorferdselloven, kulturminneloven og deler av forurensingsloven. SNO sine viktigste oppgaver er:

- å ivareta nasjonale miljømål
- kontroll i forhold til lover, forskrifter og andre regelverk
- å forebygge miljøkriminalitet
- veiledning og informasjon
- praktiske skjøtelsoppgaver av ulik art
- registrering og dokumentasjon

I Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde vil følgende oppgaver være spesielt aktuelle:

- a) Kontrollere, rapporter og reagere på brudd på verneforskriftene og annet lovverk
- b) Holde oversikt over utviklingstendensene i bruken av området

- c) Holde oversikt / oppsyn med status for naturkvalitetene i området, med spesiell vekt på de artene det er utarbeidet bevaringsmål for, og foreta registrering av nye arter
- d) Holde oppsyn med kulturminnene i området, og ha oversikt over deres tilstand
- e) Oppsyn med aktivitet og ferdsel som kan virke negativt på naturmiljøet
- f) Informasjon og veiledning til brukere og besøkende om verneverdier og naturkvaliteter i Møysalen

Under utøvelse av begrenset politimyndighet er Statens Naturoppsyn direkte underlagt lokalt politi.

4.1.2 Mål

Statens Naturoppsyn skal påse at bestemmelsene i verneforskriften overholdes, samt drive informasjonsarbeid og hindre miljøkriminalitet slik at nasjonale miljøverdier i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde ivaretas.

4.1.3 Retningslinjer for oppsynet

Følgende retningslinjer bør ligge til grunn for naturoppsynet i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde:

- Det gjennomføres oppsyn etter gjeldende lovverk
- Statens Naturoppsyn skal samarbeide med andre etater, herunder grunneier (Statskog SF og privat), brukere, forvaltningsmyndighet og politi. Oppsynsvirksomheten skal utformes i samråd med forvaltningsmyndigheten
- Den etablerte rutinen for bestillingsdialog mellom forvaltningsmyndigheten og Statens Naturoppsyn videreføres, slik at en i felleskap kan prioritere aktuelle oppgaver for oppsynet. Videre bør en etablere rutiner for fortløpende informasjonsutveksling mellom Statens Naturoppsyn og forvaltningsmyndigheten om saker som kan være av betydning.
- Bruk av motorisert kjøretøy skal begrenses så langt som mulig, og transportbehovet skal samordnes med andre der det er naturlig. Dette skal imidlertid ikke være til hinder for utøvelsen av et effektivt oppsyn.

4.1.4 Tiltak

Statens Naturoppsyns aktivitet skal økes fra dagens nivå (ca 3 ukesverk) til å utgjøre ett årsverk. Oppsynets kompetanse, med spesielt fokus på de ulike fastsatte bevaringsmålene, skal økes. **Ansvarlig:** SNO, DN og Forvaltningsmyndigheten. **Kostnad:** 1 mill.

4.2 Tilrettelegging

4.2.1 Status og utfordringer

Formålet med opprettelsen av verneområdene er først og fremst å ta vare på naturmiljøet, men også å stimulere til enkelt og tradisjonelt friluftsliv. Området skal også kunne brukes til reindrift. En hovedutfordring er derfor å tilpasse tilretteleggingstiltak slik at de ikke kommer i konflikt med naturmiljøet eller reindriften.

Det kom inn ønske før oppstart av forvaltningsplanarbeidet om å merke stien fra Storvatnet til Snytindhytta via Vestpollen, og med påkobling til stien som går fra Lonkanfjorden opp til Møysalen. Det var allerede etablert en sti fra Storvatnet opp gjennom Forkledalen, men denne lå for langt vest og kom i konflikt med reindriften. Opprinnelig gikk det en gammel sti fra Storvatnet opp Forkledalen som gikk lenger øst, og denne ligger bedre til i forhold til trekkveiene til reinen. For å kanalisere ferdsele lenger øst ble det bestemt i arbeidsutvalget at den gamle stien skal merkes. Dette ble delvis gjort i 2012, og arbeidet med merking vil fortsette i 2013.

Det er en del våte områder oppover Forkledalen og både for å unngå slitasje på vegetasjonen og for å kanalisere ferdsele utenom trekkveiene til reinen ble de våteste partiene klopplagt i 2011 og 2012.

4.2.2 Mål

Tilretteleggingen for ferdsel skal sikre naturkvalitetene i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde, samt bidra til å sikre trygg ferdsel.

4.3 Overvåkning

4.3.1 Status og utfordringer

For å forvalte verneverdiene i Møysalen på en god måte er kunnskap en forutsetning. Fram til i dag har det vært gjort lite systematiske registreringer av naturverdiene i verneområdene. I forbindelse med utarbeidingen av forvaltningsplanen har det blitt fastsatt bevaringsmål for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde (se vedlegg 9). I tillegg til å overvåke naturkvalitetene for å få kunnskap om status i forhold til bevaringsmåla er det et delmål å øke kunnskapen om de naturkvalitetene som blir sett på som verneverdige i Møysalen. Dette innebærer at et overvåkningsprogram må iverksettes (Vedlegg 10).

I henhold til bevaringsmåla er det et mål å få fjerna en del av granplantefelta fra landskapsvernområdet. Det ble i 2011-2012 utarbeida en plan som viser oversikt over granplantefeltene innenfor landskapsvernområdet med et kostnadsoverslag over uttak av gran i de forskjellige feltene. Denne planen er et godt utgangspunkt for å arbeide videre med uttak av gran og fremmede treslag.

En annen utfordring er å få oversikt og pålitelige tall over ferdsele i verneområdene. Utviklingstrender i friluftsliv og turisme går mot økt bruk av fjellområdene. Det er derfor viktig at en har mulighet til å vurdere ferdsele slik at det kan iverksettes forvaltningsmessige tiltak

i tilfeller der ferdsele kommer i konflikt med verneverdiene. For å få en oversikt over ferdsele i verneområdene er det ønskelig å sette opp en ferdselesteller i Lonkanfjorden og ved Storvatnet som er to av innfallsporene til verneområdene.

Både overvåkningsprogrammet knyttet opp mot bevaringsmål og vurdering av ferdsele forutsetter at det bevilges tilstrekkelige ressurser til gjennomføringen av overvåkningstiltak.

I denne sammenheng har forvaltningsmyndigheten forventninger til at det totale oppsynet i Møysalen styrkes. Samarbeid og kommunikasjon er viktige forutsetninger for en effektiv overvåkning av området

4.3.2 Mål

Overvåkningen av Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde skal føre til økt kunnskap om naturkvalitetene i området og registrere eventuelle endringer i disse.

4.3.3 Retningslinjer for oppsynet

Følgende retningslinjer skal legges til grunn i forbindelse med overvåkning

1. Oppsynet skal lage en årsrapport som sammenstiller hendelser og utvikling i Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde. Viktige tema er:
  - o Biologiske data
  - o Ferdsele
  - o Status i forhold til bevaringsmål
2. Oppsynet skal følge utviklingen i naturkvalitetene og slitasje i henhold til overvåkningsplanen
3. Utviklingen i henhold til bevaringsmålene skal evalueres av forvaltningsmyndigheten, og tiltak skal settes inn om nødvendig

4.3.4 Tiltak

Sette opp ferdselstiller i Lonkanfjorden og ved Storvatnet. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten. **Kostnad:** 100 000,- **Tidsramme:** 2014

Overvåkning skal igangsettes og følges opp som vist i plan for overvåkning. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten/SNO **Kostnad:** Dekkes av økte midler til oppsynsvirksomhet, jf. kap. 5.1.4.

4.4 Informasjon

4.4.1 Status og utfordringer

Hensikten med informasjon i forbindelse med verneområder er å veilede og skape forståelse for verneverdiene i området. Dette innebærer å gi dem som ferdes i verneområdet kunnskap om hvilke verdier som finnes og hvilke krav som settes til bruken av området. Ved hjelp av informasjon ønsker man også å kanalisere ferdselen utenom sårbare områder. Det vises til DN's håndbok 27 -06, Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv. Informasjon om reindrift og sårbare områder i verneområdet anses som viktig informasjon.

Når det gjelder informasjonsmateriell er det i dag satt opp 9 informasjonsplakater som har følgende plassering: på veggen ved nasjonalparksenteret på Hennes, på Gamhaugen i Lonkanfjorden, ved Storhaugen ved første Fiskfjordvatn, på Husjordøya, i Lofastkrysset, i Fiskfjorden, i Kanstad, ved tunnellini laget ved Langvatnet og på parkeringsplassen i Løbergsbukta. Nasjonalparken og landskapsvernområdet er merket med grensemerker og verneskiilt. Fylkesmannen i Nordland har i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning utarbeidet en informasjonsfolder for Møysalen nasjonalpark.

4.4.2 Mål

Informasjonsarbeidet i og utenfor Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde skal bidra til at alle besøkende kan få informasjon om naturkvalitetene i området og bestemmelsene i verneforskriften. Godt informasjonsarbeid skal bidra til å sikre naturkvalitetene gjennom å oppfordre til sporløs ferdsel.

4.4.3 Retningslinjer for oppsynet

Informasjonstavler og plakater skal vedlikeholdes og skiftes ut ved behov. Statens Vegvesen har planlagt å sette opp en informasjonsplakat på parkeringsplassen ved Storvatnet, ellers er behovet for informasjonsplakater foreløpig dekt.

5 Saksbehandling

5.1 Forvaltningsmyndigheter

Ansvaret for forvaltningen av Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde involverer følgende myndigheter:

Miljøverndepartementet (MD) er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. MD er overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturmangfoldloven (tidligere naturvernloven og viltloven).

Direktoratet for naturforvaltning (DN) er øverste fagmyndighet for naturvernsaker i Norge. Direktoratet har hovedansvar for forvaltning av områder vernet etter naturmangfoldloven (tidligere naturvernloven og viltloven). Det er DN som avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde. DN er klageinstans for vedtak som forvaltningsmyndigheten i det enkelte verneområdet har gjort. DN skal også veilede forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene. Forvaltnings- og skjøtselsplaner for store verneområder skal godkjennes av DN.

Nasjonalparkstyret skal i henhold til statsbudsjettet for 2013 opprettes som forvaltningsmyndighet for nasjonalparker dersom et flertall av kommunene ønsker det. Nasjonalparkstyret skal bestå av politisk representant, fortrinnsvis ordfører, fra hver kommune, politisk representant fra berørt fylkeskommune og representant(er) oppnevnt av Sametinget. Klagemyndigheten for vedtak fattet av nasjonalparkstyret er Miljøverndepartementet, etter saksforberedelse av Direktoratet for naturforvaltning. Sekretariat for nasjonalparkstyret skal være en **nasjonalparkforvalter** ansatt av **Fylkesmannen**. Forvalteren skal ha lokalt kontorsted. Inntil denne ordningen er etablert er det Fylkesmannen som har forvaltningsmyndigheten i nasjonalparkene i Nordland. Det vil bli utarbeidet egne vedtekter for nasjonalparkstyret.

5.2 Lovverk, føringer og forvaltning

5.2.1 Verneforskriften

Verneforskriftene for Møysalen landskapsvernområde og Møysalen nasjonalpark finnes henholdsvis som vedlegg 1 og 2.

5.2.2 Forholdet til andre lovverk

Vedtak om vern av Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde er hjemlet naturvernloven. Den 1. juli 2009 trådte naturmangfoldloven i kraft og naturvernloven ble opphevet. Selv om naturvernloven er opphevet, gjelder verneforskrifter vedtatt i medhold av den inntil Kongen bestemmer noe annet, jf naturmangfoldloven § 77 første punktum. I de tilfelle det søkes om dispensasjon etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftens § 4, skal disse likevel vurderes etter naturmangfoldlovens dispensasjonsbestemmelse, jf. naturmangfoldlovens § 48 jf § 77 annet punktum. Verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse er satt ut av kraft. Det er viktig å

være oppmerksom på at dersom det gis dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48 skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert hvorvidt det omsøkte tiltaket strider mot vernevedtakets formål eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Dersom det finnes at vilkårene for å gi dispensasjon etter § 48 er tilstede, skal det foretas en vurdering etter naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12 før man avgjør hvorvidt en dispensasjon skal gis. En vurdering av disse miljørettslige prinsippene skal for øvrig gjøres ved et hvert vedtak om dispensasjon fra verneforskriften.

Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven går foran andre lover eller forskrifter dersom det er ulikheter mellom bestemmelsene, med unntak av § 4 den generelle unntaksparagrafen der naturmangfoldloven § 48 vil gå foran verneforskriften. Det er også viktig å merke seg at det øvrige regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene i områder vernet etter naturvernloven. I en byggesak vil man for eksempel trenge både en tillatelse etter verneforskriften og en tillatelse etter plan- og bygningsloven. Ved søknader om tillatelse til motorisert ferdsel vil det i de fleste tilfeller være nødvendig med både en dispensasjon etter motorferdselloven og en etter verneforskriften.

Med få unntak vil verneforskriften ha strengere bestemmelser vedrørende bruk og tiltak i et verneområde enn annet lovverk. Det er derfor naturlig at en søknad om dispensasjon først blir behandlet etter verneforskriften av forvaltningsmyndigheten.

Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven begrenser ikke rådighetsutøvelsen utenfor verneområdet, men virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov kan vurderes opp mot grad av innvirkning på verneverdiene i et verneområde, jf. naturmangfoldlovens § 49. Denne vurderingen gjøres av sektormyndighet, ikke av forvaltningsmyndigheten for verneområdet. Det kan imidlertid være naturlig at ansvarlig myndighet i slike tilfeller ber om at forvaltningsmyndigheten uttaler seg i saken.

5.2.3 Forvaltning av verneforskriften

Verneforskriften har som formål å opprettholde den tilstanden som området var i ved fredningstidspunktet, samt å fremme verneformålet. Forvaltningsansvaret for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde ligger for tiden hos Fylkesmannen i Nordland, og det er deres ansvar at verneforskriften blir forvaltet i forhold til verneformålet. Hvis verneverdiene forringes, er det Fylkesmannens ansvar at nødvendige tiltak blir igangsatt. Videre skal Fylkesmannen behandle og avgjøre alle søknader, og klage på vedtak skal gå via Fylkesmannen og sluttbehandles av Direktoratet for naturforvaltning.

Fra 2009 var det nasjonal politikk at nasjonalparker skal forvaltes av et lokalt nasjonalparkstyre bestående av en folkevalgt fra hver kommune, en folkevalgt fra fylkeskommunen og representanter oppnevnt av Sametinget. Sekretariat for nasjonalparkstyret skal være en nasjonalparkforvalter ansatt hos Fylkesmannens miljøvernavdeling, med kontorsted lokalt. Opprettelse av et lokalt nasjonalparkstyre er avhengig av enighet mellom de berørte kommunene og vil sannsynligvis skje i løpet av 2013.

Forvaltningen av verneområdene skal ha et langsiktig perspektiv. Dette stiller store krav til langsiktig tenkning hos både de daglige brukerne og forvaltningsmyndighetene. Forvaltningsplanen for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde er planlagt å rulleres hvert tiende år for å kunne fange opp eventuelle endringer i

verneområdene. Første rullering bør imidlertid finne sted etter fem år da det kan være nye problemstillinger som dukker opp i den første driftsfasen i henhold til den nye forvaltningsplanen.

I verneforskriften for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde står det at: "Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltninga av nasjonalparken/landskapsvernområdet". Det ble opprettet et rådgivende utvalg for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde 01.03.06.

Det rådgivende utvalget (RU) skal være støttespiller og komme med innspill og ideer til forvaltningen.

- RU for Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde har:
  1. to representanter fra hver av de tre berørte kommunene
  2. en representant fra Kanstad-Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt
  3. en representant fra private grunneiere i verneområdene
  4. en representant fra Statskog grunneier
  5. en representant fra de frivillige organisasjonene v/Forum for Natur og Friluftsliv Nordland
  6. en representant fra reiselivsnæringen v/kommunalt utvalg
- RU velger selv leder og nestleder.
- Utvalget har ingen beslutningsmyndighet når det gjelder forvaltningen av verneområdene
- Medlemmene/organisasjonene bestemmer selv hvem som skal sitte i utvalget og hvor lenge de skal sitte.
- Fylkesmannen er sekretær for utvalget og har talerett.
- Utvalget skal være rådgivende for Fylkesmannen i forbindelse med forvaltningen av Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde og under arbeidet med forvaltningsplanen. RU skal bidra med faglige og/eller fagpolitiske råd fra den organisasjonen de representerer.
- Utvalget skal bidra til lokal medvirkning. Medlemmene skal gjennom sine organisasjoner/etater/kontakter informere om utvalgets arbeid. Ved behov skal medlemmene sørge for behandling av saker i egen organisasjon før behandling i RU. De skal også bringe aktuelle tema inn til diskusjon i utvalget.
- Utvalget skal legge til grunn de rammer som er satt i forskriftene for nasjonalparken og landskapsvernområdet, særlig med tanke på formålet med vernet.
- Utvalget har ingen beslutningsmyndighet når det gjelder forvaltningen av verneområdene.
- Utvalget skal ha møter etter behov, og det skal holdes minimum ett møte i året.
- Fylkesmannen dekker reise, opphold og møtegodtgjørelse etter statens regulativer til representanter som ikke får det dekket gjennom sin organisasjon.

Ved etablering av et nasjonalparkstyre kan styret opprette et nytt faglig rådgivende utvalg. Eksisterende rådgivende utvalg vil bli oppløst ved etablering av nasjonalparkstyret.

§ 48 i naturmangfoldloven inneholder den generelle unntaksparagrafen:

§ 48. Dispensasjon fra vernevedtak

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I de tilfeller der det søkes om dispensasjon etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftens § 4, skal disse vurderes etter naturmangfoldlovens dispensasjonsbestemmelse, jf. naturmangfoldlovens § 48 jf. § 77 annet punktum.

Utformingen av den generelle unntaksparagrafen etter naturmangfoldloven er noe endret sammenlignet med gamle verneområder opprettet etter naturvernloven, det foreligger derfor ikke noen omfattende forvaltningspraksis å vise til. Om den generelle dispensasjonsbestemmelse kan nevnes at den skal være en sikkerhetsventil for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som man ikke kunne forutse på vernetidspunktet. Det er vesentlig at en dispensasjonsadgang ikke blir brukt til å uthule vernet. Den skal i første rekke kunne anvendes på søknader som gjelder bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser.

I Ot.prp. 52 (2008-2009) om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) kap 21 *Merknader til de enkelte bestemmelser* er den generelle dispensasjonsbestemmelsen omtalt. Her heter det blant annet:

Første ledd angir de vilkår som normalt må være oppfylt for å kunne gi dispensasjon fra permanente og midlertidige vernevedtak. I tilfeller der sikkerhetsmessig hensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, kan det gis dispensasjon fra permanente eller midlertidige vernevedtak uavhengig av de øvrige vilkårene i første ledd.

For det første stilles det krav til at tiltaket «ikke strider mot vernevedtakets formål». Hva som anses å være i strid med verneformålet, vil variere fra en vernekategori til en annen og med angivelsen av verneformålet i den enkelte verneforskrift. F.eks. kan praksis være strengere i naturreservater enn i nasjonalparker og særlig landskapsvernområder, og praksis vil også kunne bero på miljøtilstanden i det enkelte verneområdet. Det må dessuten ses i sammenheng med tiltakets omfang, art og plassering vurdert opp mot verneformålet. Tiltak og bruk som forutsetter større tekniske inngrep vil det som regel ikke være mulig å dispensere for i alle verneområder.

For det andre er det et vilkår at tiltaket ikke «påvirker verneverdiene nevneverdig». Ved at bestemmelsen bruker ordet «nevneverdig» vises at det skal være en ganske snever adgang til dispensasjon, og bare i de tilfeller tiltaket vil ha begrenset virkning for verneverdiene. Siktemålet med denne presiseringen er å sikre at vernevedtaket ikke uthules gjennom omfattende dispensasjoner. Bestemmelsen gir også en klar anvisning på at hensynet til verneverdiene skal være overordnet f.eks. næringsinteresser.

Begge kravene må være oppfylt for at dispensasjon kan gis. Men det følger ikke av dette at dispensasjon nødvendigvis skal gis dersom kravene er oppfylt. Ingen har krav på dispensasjon, og andre vurderingsmomenter kan komme inn. Vurderingen er opp til forvaltningsmyndighetens skjønn innenfor rammen av alminnelige forvaltningsrettslige regler og retningslinjer og instruksjer fra overordnet myndighet. Bl.a. vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for, ha betydning. Også de hensyn som positivt taler for det omsøkte tiltak, og om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden, inngår i vurderingen.

Denne dispensasjonsbestemmelsen kan ikke anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Forvaltningsmyndigheten bør særlig vurdere konsekvensene av en dispensasjon, f.eks. om andre kan tenkes å søke dispensasjon på samme grunnlag. Forvaltningsmyndigheten må således ta i betraktning om en dispensasjon vil kunne gi økt fremtidig press for liknende dispensasjoner. Bestemmelsen gjelder i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene. Grensedragningen vil i noen grad avhenge av verneform. Dersom det er knyttet usikkerhet til hvilke virkninger et tiltak kan ha for naturmiljøet, bør føre-var-prinsippet tillegges stor vekt. Rimelig tvil om virkningene av et foreslått tiltak eller naturinngrep bør f.eks. kunne medføre at en søknad avslås eller at en avgjørelse utsettes inntil spørsmålet er nærmere avklart.

Det følger av lovkap. II at også føre-var-prinsippet og prinsippet om samlet belastning, jf. §§ 9 og 10, skal legges til grunn ved behandlingen av dispensasjonssøknader. Det samme gjelder bestemmelsen i § 8 første ledd om vitenskapelig kunnskap som grunnlag for myndighetsutøving.

Vitenskapelige grunner kan begrunne en dispensasjon. Selv om vitenskapelige hensyn ofte vil være et motiv for områdevern, bør imidlertid ikke verneforskriften åpne helt generelt for tiltak til vitenskapelige formål, da slike tiltak kan bety en belastning for det miljø som skal beskyttes og som den vitenskapelige forskning selv er avhengig av. Det vitenskapelige motivet bak vern vil imidlertid begrunne en mer lempelig eller kurant dispensasjonspraksis til vitenskapelige formål så lenge det ikke er tale om etablering av faste anlegg (ny infrastruktur) eller terrenginngrep i verneområdene. For øvrig bør det legges vekt på om forskningsprosjektet uten særlig ulempe kan utføres utenfor verneområdet og om det utføres på en måte som ikke medfører unødig belastning for naturmiljøet i verneområdet.

Som regel vil det bli gitt dispensasjon for tiltak som bidrar til å fremme verneverdier. Slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene. Ofte vil det også være uproblematisk å tillate bruk som er nøytral i forhold til verneverdiene, dvs. som verken fremmer eller er i strid med disse.

Generelle retningslinjer for saksbehandling

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i kapittel 3. De nedenforstående punktene viser de generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandler Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde.

1. Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/ dispensasjon etter verneforskriften sendes forvaltningsmyndigheten
2. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres av annet lovverk
3. Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under de enkelte brukerinteresser. Det er viktig at en i all saksbehandling gjør en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på alle typer verneverdier og forholdet til øvrige brukerinteresser
4. Søknader om motorferdsel i utmark sendes på eget skjema.
5. Ved brudd på vilkår i en tillatelse skal forvaltningsmyndigheten vurdere om saken skal behandles på ny med tanke på om vedtaket skal omgjøres. Ved grovere brudd bør tiltaket gjøres om slik at tillatelsen inndras. Brudd på vilkår kan tillegges vekt ved behandling av senere søknader
6. Både Statens Naturoppsyn og forvaltningsmyndigheten er ansvarlig for vurdering av og anmeldelse ved brudd på vilkår og verneforskrift
7. Disse instansene skal ha kopi av alle vedtak: berørte kommuner, Statens Naturoppsyn/ Statskog Fjelltjenesten, Direktoratet for naturforvaltning, Reindriftsforvaltningen i Nordland, Naturvernforbundet i Nordland og FNF i Nordland. Naturvernorganisasjoner generelt er vurdert til å ha klagerett på vedtak i saker som gjelder miljø- og naturvern.
8. I saker som omhandler kulturminner, skal Nordland fylkeskommune (kulturminner i Nordland) og Sametingets kultur- og miljøvernavdeling involveres.
9. Vedtak etter verneforskriften er enkeltvedtak og kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningslovens § 28. Hvem som er part eller har rettslig klageinteresse må vurderes i den enkelte sak. Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtak er kommet frem til vedkommende part, fra den dagen underretning ble offentlig kunngjort eller fra det tidspunkt en burde ha fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. § 29 i forvaltningsloven.
10. Direktoratet for naturforvaltning er klageinstans for alle saker etter verneforskriften. Klage på vedtak sendes Direktoratet for naturforvaltning via Fylkesmannen i Nordland. Fylkesmannen vurderer om det framkommer nye saksopplysninger som tilsier at vedtaket kan omgjøres. Dersom Fylkesmannen opprettholder sitt vedtak skal klagen oversendes Direktoratet for naturforvaltning for endelig behandling og vedtak¹.

---

¹ Denne ordningen gjelder pr i dag, men ved overgang til lokal forvaltning er det Miljøverndepartementet som er klageinstans.

6 Referanser

- Abrahamsen, J., Jacobsen, N.K., Dahl, E., Kalliola, R., Vilborg, L., Pålsson, L.** 1977. Naturgeografisk regioninndeling av Norden. NU B 1977. 34: 1-137, 1 pl.
- Andersen, B.G.** 1975. Glacial Geology of Northern Nordland, North Norway. Norges Geologiske Undersøkelse. Nr. 320 Bulletin 33.
- Arnesen, G, Birkeland, I., Nilsen, K. og Sortland, F.** 2010: Verdifulle naturtyper og rovfuglforekomster i verneområdene rundt Møysalen i Vesterålen – kartlegging i hht. DN`s håndbok nr. 11 og nr. 13 . Ecofact rapport 103. 18 s.
- Bekken, J.** 1995. Verneplan IV, Fuglefauna i vassdrag i Nordland. NVE publikasjon V35.
- Brun, K.** 1973. Inventering av områder omkring Indrefjorden i Lødingen. Bot. nr. 123. Notat, 1 s.
- Brun, K.** 1975. Indre Øksfjord (Indrefjorden) Lødingen Nordland. Notat 6 s.
- Brun, K.** 1978. Notat om vegetasjon i Indre Øksfjord. Stensil + 42 krysslister.
- Christensen, H.** 1995. Determinants of otter *Lutra lutra* distribution in Norway; effects of harvest, polychlorinated biphenyls (PCBs), human population density and competition with mink *Mustela vison*. Dr scient avhandling, zoologisk avdeling. Universitetet i Trondheim.
- Direktoratet for naturforvaltning.** 2006. Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv. DN-håndbok 27.
- Direktoratet for naturforvaltning.** 2008. Områdevern og forvaltning. DN-håndbok nr 17 (2001) Revidert 2008.
- Kanstad/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt,** 1998. Distriktsplan for Kanstad/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt.
- Erikstad, L., Fremstad, E., Sørensen, O., J.** 1989. Fastlandsforbindelse til Lofoten. Virkninger for geologiske, botaniske og zoologiske forhold. NINA Oppdragsmelding 9. 64 s.
- Fylkesmannen i Nordland.** 2001. Høringsutkast: Forslag til Møysalen nasjonalpark og Møysalfoten landskapsvernområde.
- Heggberget, T.M. & Myrberget, S.** 1979. Den norske bestand av oter 1971-1977. Fauna 32: 89-95.
- Heggberget, T.M. & Moseid, K-E.** 1992. Oter og olje. Oterforekomst og konsekvensprognose i influensområdet for midt-norsk sokkel. NINA. Oppdragsmelding 175: 1-31.

Isaksen, K., Syvertsen, P. O., Kooij, J. van der & Rinden, H. (red.) 1998. Truete pattedyr i Norge: faktaark og forslag til rødliste. Norsk Zoologisk Forening. Rapport 5. 182 s. (ISBN 82-7857-004-3).

Mikalsen, T., 1997. Rapport fra befaringsplan Indrefjord-Øksfjord. Saknr. 127/97836.2. Samisk kulturminneråd Troms/Nordre Nordland. Notat. 9 s.

Miljøverndepartementet. 1983. Samlet plan /Kulturminnevern, Ressursavdelingen. Del 750 Hinnøy syd: 7504 Kvastind I, 74042 Kvastind II, 75051 Møysalen. Borchgrevink, A-B, Ø ed. Notat 7 s.

Miljøverndepartementet. 1999. Saksbehandlingsregler etter naturvernloven. Rundskriv T-3/99

Myhr, S. 1975. Zoologiske registreringar i området omkring Indre Øksfjord på Hinnøy i kommunene Lødingen og Kvæfjord i Nordland fylke. Stensil.

Myrstad, R. 1996. Spor etter den samiske bjørnekulten. Bjørnegraver i Lødingen og Tjeldsund. Årbok for Lødingen 1996. s 92-96.

Nettelbladt, M.G. 1982. Samla plan. Befaringsoversikter Nordland fylke 1982. Del 750 51 Møysalen/Vestpollaelva. Del 750 31/41/42 Kvasstind/Bresjaelv.

Oxem, A. 1997. Møysalen. Vesterålens tak. Møtet med Vesterålen – en veiviser til historia. Hefte 6 s.

Sametinget og Miljøverndepartementet (2007) Avtale mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder.

Tveten, L. 1978. Geologisk kart over Norge, berggrunnskart Svolvær 1: 250 000. Norges Geologiske Undersøkelse.

Uttakleiv, L. A. 2006. Hvor går grensa? Landskapstypekartlegging i Møysalen nasjonalpark. Cand. scient oppgave. Universitetet i Oslo. 127 s.

www.artsdatabanken.no (2009). Artskart.

www.met.no. Meteorologisk Institutt

8 Vedlegg

1. Verneforskrift for Møysalen landskapsvernområde
2. Verneforskrift for Møysalen nasjonalpark
3. Temakart: Naturtyper, artsobservasjoner og oterlokaliteter
4. Temakart: Landskapskartlegging

5. Temakart: Kulturminner
6. Temakart: Tekniske inngrep
7. Temakart: Merka løype
8. Temakart: Viktige områder for reindriften
9. Bevaringsmål
10. Overvåkningsplan
11. Tiltaksplan

FOR 2003-08-29 nr 1099: Forskrift om vern av Møysalen landskapsvernområde, vedlegg 1, Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner, Nordland.

DATO: FOR-2003-08-29-1099
DEPARTEMENT: MV (Miljøvern/vilt)
AVD/DIR:
PUBLISERT: II 2003 hefte 4
IKRAFTTREDELSE: 2003-08-29
SIST-ENDRET:
ENDRER:
GJELDER FOR: Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner, Nordland.
HJEMMEL: LOV-1970-06-19-63-§5 , LOV-1970-06-19-63-§6 , LOV-1970-06-19-63-§21 , LOV-1970-06-19-63-§22 , LOV-1970-06-19-63-§23
SYS-KODE: BG08, D02
NÆRINGSKODE: 9129
KUNNGJORT: 03.09.2003
RETTET:
KORTTITTEL: Forskrift om Møysalen landskapsvernområde

INNHold

Forskrift om vern av Møysalen landskapsvernområde, vedlegg 1, Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner, Nordland.

- § 1. Avgrensning
- § 2. Formål
- § 3. Vernebestemmelser
- § 4. Generelle dispensasjonsbestemmelser
- § 5. Forvaltningsplan
- § 6. Forvaltningsmyndighet
- § 7. Rådgivende utvalg
- § 8. Ikrafttredelse

Forskrift om vern av Møysalen landskapsvernområde, vedlegg 1, Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner, Nordland.

Fastsatt ved kgl.res. 29. august 2003 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5, jf. § 6 og § 21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. Avgrensning

Landskapsvernområdet dekker et areal på 67,3 km². Av dette er 5,9 km² sjøareal. For sjøområder er sjøflate og bunn ut til laveste lavvann vernet.

Landskapsvernområdet berører følgende gnr./bnr.:

Lødingen kommune: 5/1, 5/2, 5/3, 5/4, 5/7, 5/9, 5/11, 5/13, 5/14, 6/1, 6/2, 6/3, 6/4, 6/7, 6/8, 6/10, 6/11.

Hadsel kommune: 1/1, 1/10, 1/11, 4/1, 4/3, 4/7, 4/8, 4/9, 4/10, 4/11, 4/12, 4/13, 4/14, 4/18, 4/19, 4/20, 4/24, 4/26, 4/42, 4/51, 4/55, 4/56, 4/58, 5/1, 5/2, 5/3, 5/11, 5/16, 5/18, 5/21, 5/35, 5/36, 8/1, 8/2, 8/3, 8/4, 8/5, 8/6, 8/7, 8/9.

Sortland kommune: 8/1, 8/2, 8/4, 8/5, 8/6, 8/15, 8/35, 9/1, 9/2, 9/3, 9/4, 9/5, 9/6, 9/7.

Grensene for landskapsvernområdet fremgår av kart¹ i målestokk 1:50.000, datert Miljøverndepartementet, august 2003.

De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften m/kart skal oppbevares i Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner, hos Fylkesmannen i Nordland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

1 Kart utelatt.

§ 2. Formål

Formålet med opprettelsen av Møysalen landskapsvernområde er å ta vare på et vakkert kystalpint natur- og kulturlandskap med det biologiske mangfoldet og de kulturminnene som preger landskapet.

Sammen med Møysalen nasjonalpark skal Møysalen landskapsvernområde sikre et større, sammenhengende natur- og kulturlandskapsområde.

§ 3. Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1. Vern av landskapet

Området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriften pkt. 1.2. og 1.3. er det forbud mot inngrep som vegbygging, oppføring og ombygging av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger og bygging av bruer, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistinga er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak kan endre landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2. Bestemmelsene i pkt. 1.1. er ikke til hinder for:

- vedlikehold av bygninger og innretninger som ikke medfører endret utforming, bruk eller funksjon
- vedlikehold og nymerking av stier, skilt, bruer og løyper i henhold til forvaltningsplan
- restaurering og bruk av gamle slåtteenger/gammel innmark i tråd med historisk bruk av disse areala i Øksfjorden og Lonkanfjorden. Dette skal skje i henhold til forvaltningsplan
- vedlikehold og montering av nødvendige nye fortøyningsbolter for båter og fiskeredskaper
- drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg
- nødvendig istandsetting av energi- og kraftanlegg ved akutt utfall
- oppgraderinger/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- ombygging og utvidelse av eksisterende bygninger
- gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade
- oppføring av midlertidige anlegg og husvære i samband med skogsdrift
- oppføring av nye bygninger og anlegg, som er nødvendige for tradisjonell landbruksdrift i tilknytning til gamle boplasser i Øksfjorden og Lonkanfjorden
- oppsetting av naust i tilknytning til eksisterende hyttebebyggelse
- tilrettelegging av vinterveger for transport av virke/tømmer
- bygging av bruer
- riving av bygninger og anlegg som preger landskapets art og karakter
- anlegg av sanketrøer og nødvendig gjerdning for dyr på beite (inkl. rein)
- nødvendig opplag av båt
- utlegging av flytebrygger i Lonkanfjorden. Fellesanlegg skal tilstrebes
- havbruksvirksomhet i Lonkanfjorden og som ikke er i strid med verneformålet
- havbruksvirksomhet i Øksfjorden-Innerfjorden som ikke strider mot verneformålet. Etablering av oppdrettsanlegg med fast bygningsmasse over vannoverflaten tillates ikke i Øksfjorden-Innerfjorden.
- oppgraderinger/fornyelse av eksisterende kraftledninger som ikke faller inn under punkt 1.2
- nye kraftledninger. Etter søknad kan tillatelse gis hvis planlagte anlegg ikke er i direkte konflikt med vernebestemmelsene.

2. *Plantelivet*

2.1. Vern av vegetasjon

Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Innføring av nye plantearter og planting/såing av trær er forbudt.

2.2. Beiting

Beiting er tillatt. Direktoratet for naturforvaltning kan ved forskrift regulere eller forby beite som skader landskapets art eller karakter.

2.3. Hogst

- hogst av ved til eget bruk er tillatt
- hogst av ikke stedegne treslag er tillatt
- skogsdrift kan skje i eksisterende plantefelt. Dette skal skje i medhold av plan som er godkjent av forvaltningsmyndigheten
- uttak av lauvtrevirke og ved for salg, skal skje i medhold av plan som er godkjent av forvaltningsmyndigheten. En plan skal normalt bygge på følgende retningslinjer:
  - lukkede hogstformer skal benyttes
  - områder som vesentlig preger skogbildet skal bevares
  - bekkedaler, urskogslommer, rik lauvskog, koller og andre viktige naturområder skal bevares
  - etablering av ny skog skal skje ved naturlig foryngelse.

3. *Dyrelivet*

3.1. Jakt er tillatt etter viltlovens bestemmelser. Nye dyrearter må ikke innføres.

3.2. Fiske er tillatt etter lov om lakse- og innlandsfiske og lov om saltvannsfiskeriene.

4. *Ferdsel*

4.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

4.2 *Organisert ferdsel*

Bestemmelsen i denne forskriften er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots eller pr. båt uten motor i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan.

4.3 Sykling og bruk av hest

Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier eller traseer som er godkjent for bruk i forvaltningsplanen.

4.4. Regulering av ferdsel

Innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for naturmiljøet.

4.5. Generelle unntak for ferdsel

Bestemmelsene i punkt 4 gjelder ikke nødvendigvis ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

5. *Motorisert ferdsel*

5.1. Forbud mot motorisert ferdsel

Motorisert ferdsel er forbudt på land og i vatn, og i lufta under 300 meter.

5.2. Bestemmelsene i pkt. 5.1. er ikke til hinder for:

- bruk av lett beltegående elgtrekk til uttransport av felt storvilt
- ferdsel med motordrevet båt på Øksfjorden og Lonkanfjorden
- bruk av beltekjøretøy på snødekt mark og luftfartøy i forbindelse med reindrift
- bruk av kjøretøy på snødekt mark som ikke setter varige spor i terrenget i forbindelse med skogsdrift etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten
- nødvendig motorisert ferdsel ved utfall av kraftlinjene på østsida av Øksfjorden
- motorisert ferdsel ved militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

5.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Motorisert ferdsel i samband med vedlikehold og ettersyn av kraftlinjene på østsida av Øksfjorden.
- b) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy i forbindelse med:
  - husdyrhold
  - uttak av ved til eget bruk
  - transport av materialer til vedlikehold og godkjent byggearbeid
  - øvelsesvirksomhet.
- c) Barmarkskjøring i forbindelse med reindrift etter traseer fastsatt i forvaltningsplan.
- d) Bruk av luftfartøy for telling av storvilt.

6. *Forurensning*

6.1 Forbud mot forurensning

Forsøpling og bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljø er forbudt.

Avfall skal tas med ut av området.

6.2 Forbud mot unødig støy

Bruk av motor på modellfly, modellbåt o.l. er forbudt.

§ 4. *Generelle dispensasjonsbestemmelser*

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene:

- når formålet med vernet krever det
- for vitenskapelige undersøkelser
- for arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning
- i andre særlige tilfeller når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5. *Forvaltningsplan*

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet.

§ 6. Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet.

§ 7. Rådgivende utvalg

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltninga av landskapsvernområdet.

§ 8. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

FOR 2003-08-29 nr 1100: Forskrift om vern av Møysalen nasjonalpark, vedlegg 2, Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner, Nordland.

DATO: FOR-2003-08-29-1100
DEPARTEMENT: MV (Miljøvern/vilt)
AVD/DIR:
PUBLISERT: II 2003 hefte 4
IKRAFTTREDELSE: 2003-08-29
SIST-ENDRET:
ENDRER:
GJELDER FOR: Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner, Nordland.
HJEMMEL: LOV-1970-06-19-63-§3 , LOV-1970-06-19-63-§4 , LOV-1970-06-19-63-§21 , LOV-1970-06-19-63-§22 , LOV-1970-06-19-63-§23
SYS-KODE: BG08, D02
NÆRINGSKODE: 9129
KUNNGJORT: 03.09.2003
RETTET:
KORTTITTEL: Forskrift om Møysalen nasjonalpark

INNHold

Forskrift om vern av Møysalen nasjonalpark, vedlegg 2, Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner, Nordland.

- § 1. Avgrensning
  - § 2. Formål
  - § 3. Vernebestemmelser
  - § 4. Generelle dispensasjonsbestemmelser
  - § 5. Forvaltningsplan
  - § 6. Forvaltningsmyndighet
  - § 7. Rådgivende utvalg
  - § 8. Ikrafttredelse
-

Forskrift om vern av Møysalen nasjonalpark, vedlegg 2, Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner, Nordland.

Fastsatt ved kgl.res. 29. august 2003 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 3, jf. § 4 og § 21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. Avgrensning

Nasjonalparken dekker et totalareal på 51,2 km² . Av dette er 1,1 km² sjøareal. For sjøområder er sjøflate og bunn ut til laveste lavvann vernet.

Verneområdet berører følgende gnr./bnr.:

Lødingen kommune: 5/1, 5/2, 5/3, 5/4, 5/7, 5/9, 5/11, 5/13, 5/14, 6/1, 6/2, 6/3, 6/4, 6/5, 6/6, 6/7, 6/10.

Hadsel kommune: 1/1, 1/10, 1/11.

Sortland kommune: 8/1, 8/2, 8/4, 8/5, 8/6, 8/35, 8/15, 9/1, 9/2, 9/3, 9/4, 9/5, 9/6, 9/7.

Grensene for nasjonalparken fremgår av kart¹ i målestokk 1:50.000, datert Miljøverndepartementet august 2003. De nøyaktige grensene for nasjonalparken skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Forskriften med kart skal oppbevares i kommunene Lødingen, Hadsel og Sortland, hos Fylkesmannen i Nordland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

1 Kart utelatt.

§ 2. Formål

Formålet med Møysalen nasjonalpark er å:

- bevare et intakt utsnitt av et kystalpint landskap
- sikre det biologiske mangfoldet med økosystemer, arter og bestander
- sikre kulturminner mot skader og ødeleggelser.

Allmennheten skal fortsatt kunne utøve tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Området skal fortsatt kunne benyttes til reindrift i henhold til reindriftretten.

§ 3. Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1. Vern av landskapet

Området skal vernes mot inngrep, herunder oppføring av bygninger, andre varige eller midlertidige innretninger, gjerder og anlegg, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging og boring, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.2. Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- vedlikehold av eksisterende stier, sikringskjettinger, skilt o.l. i henhold til forvaltningsplan
- vedlikehold av nødvendige fortøyningsbolter for båter og fiskeredskaper.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- montering av nødvendige nye fortøyningsbolter for båter og fiskeredskaper
- merking av nye turstier.

2. *Plantelivet*

2.1. Vern av vegetasjonen

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, skal vernes mot skade og ødelegging.

Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

2.2. Bestemmelsene i pkt. 2.1. er ikke til hinder for:

- høsting av tang
- bruk av området til beite
- bruk av trevirke til bålbrekking
- plukking av bær og matsopp
- tynning og hogst/uttak av eksisterende planta skog etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten
- hogst av ikke stedegne treslag.

2.3. Regulering av beite

Direktoratet for naturforvaltning kan ved forskrift regulere beite som kan skade eller ødelegge naturmiljøet.

3. *Dyrelivet*

3.1. Vern av dyrelivet

- Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, gyte- og yngleplasser, er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelse
- utsetting av dyr på land og i vann er forbudt
- kalking av vassdrag må ha særskilt tillatelse.

3.2. Bestemmelsene i pkt. 3.1. er ikke til hinder for:

- fiske i henhold til lov om saltvannsfiskerierne og lov om laksefisk, innlandsfisk m.v. (lakse- og innlandsfiskeoven)
- jakt etter villtlovens bestemmelser.

3.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.

4. *Kulturminner*

4.1. Vern av kulturminner

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner kan ikke flyttes eller fjernes.

4.2. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- Restaurering og skjøtsel av kulturminner.

5. *Ferdsel*

5.1. Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Organisert ferdsel

Bestemmelsene i denne forskriften er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots eller via båt uten motor i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan.

5.3. Sykling og bruk av hest

Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier eller traseer som er godkjent for bruk i forvaltningsplanen.

5.4. Regulering av ferdsel

Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for naturmiljøet.

5.5. Generelle unntak for ferdsel

Bestemmelsene i pkt. 5 gjelder ikke nødvendig ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

6. *Motorisert ferdsel*

6.1. Forbud mot motorisert ferdsel

Motorisert ferdsel er forbudt på land og på vatn, og i lufta under 300 meter.

6.2. Bestemmelsen i pkt. 6.1. er ikke til hinder for:

- ferdsel med motordrevet båt på Øksfjorden
- bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med reindrift
- militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, skjøtsels-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver.

6.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- øvingskjøring til formål nevnt i punkt 6.2
- bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift
- bruk av lett beltegående elgtrekker til transport av felt storvilt
- bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy i forbindelse med husdyrhold og transport av materialer til vedlikehold av turløyper o.l.

7. *Forurensning og støy*

7.1. Vern mot forurensning

All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt. Avfall skal tas med ut av området.

7.2. Vern mot støy

Unødvendig støy skal unngås. Bruk av motordrevet modellfly, motordrevet

modellbåt, isbor o.l. er forbudt.

§ 4. *Generelle dispensasjonsbestemmelser*

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene:

- når formålet med vernet krever det
- for vitenskapelige undersøkelser
- for arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning
- i andre særlige tilfeller når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5. *Forvaltningsplan*

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon osv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet.

§ 6. *Forvaltningsmyndighet*

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet for verneforskriften.

§ 7. *Rådgivende utvalg*

Forvaltningsmyndigheten kan opprette et rådgivende utvalg for forvaltning av nasjonalparken.

§ 8. *Ikraftredelse*

Denne forskrift trer i kraft straks.

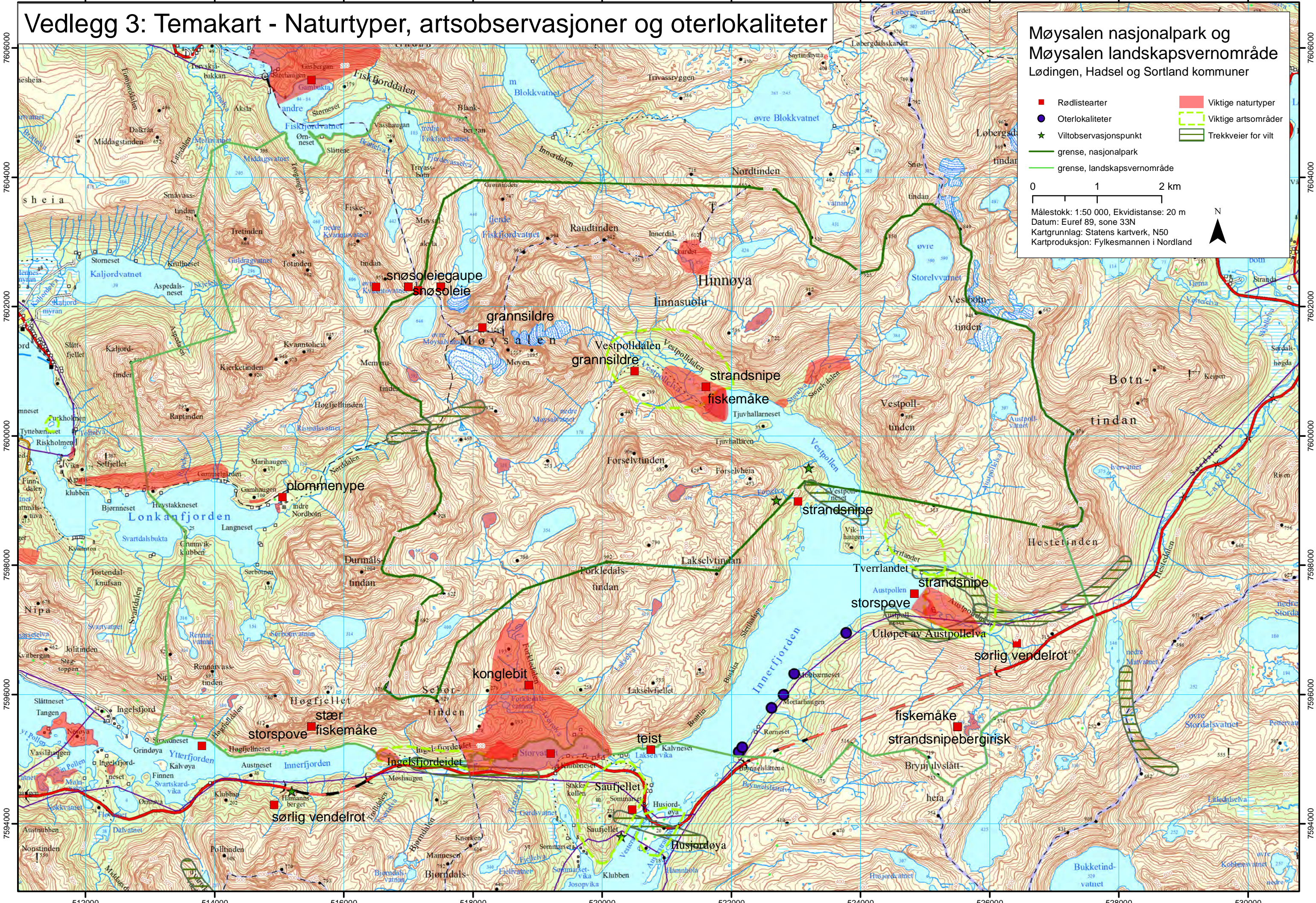
Vedlegg 3: Temakart - Naturtyper, artsobservasjoner og oterlokaliteter

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner

■ Rødlistearter	■ Viktige naturtyper
● Oterlokaliteter	■ Viktige artsområder
★ Viltobservasjonspunkt	▭ Trekkeveier for vilt
— grense, nasjonalpark	
— grense, landskapsvernområde	

0 1 2 km

Målestokk: 1:50 000, Ekvidistanse: 20 m
 Datum: Euref 89, sone 33N
 Kartgrunnlag: Statens kartverk, N50
 Kartproduksjon: Fylkesmannen i Nordland

Vedlegg 4: Temakart - Landskapskartlegging

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde

Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner

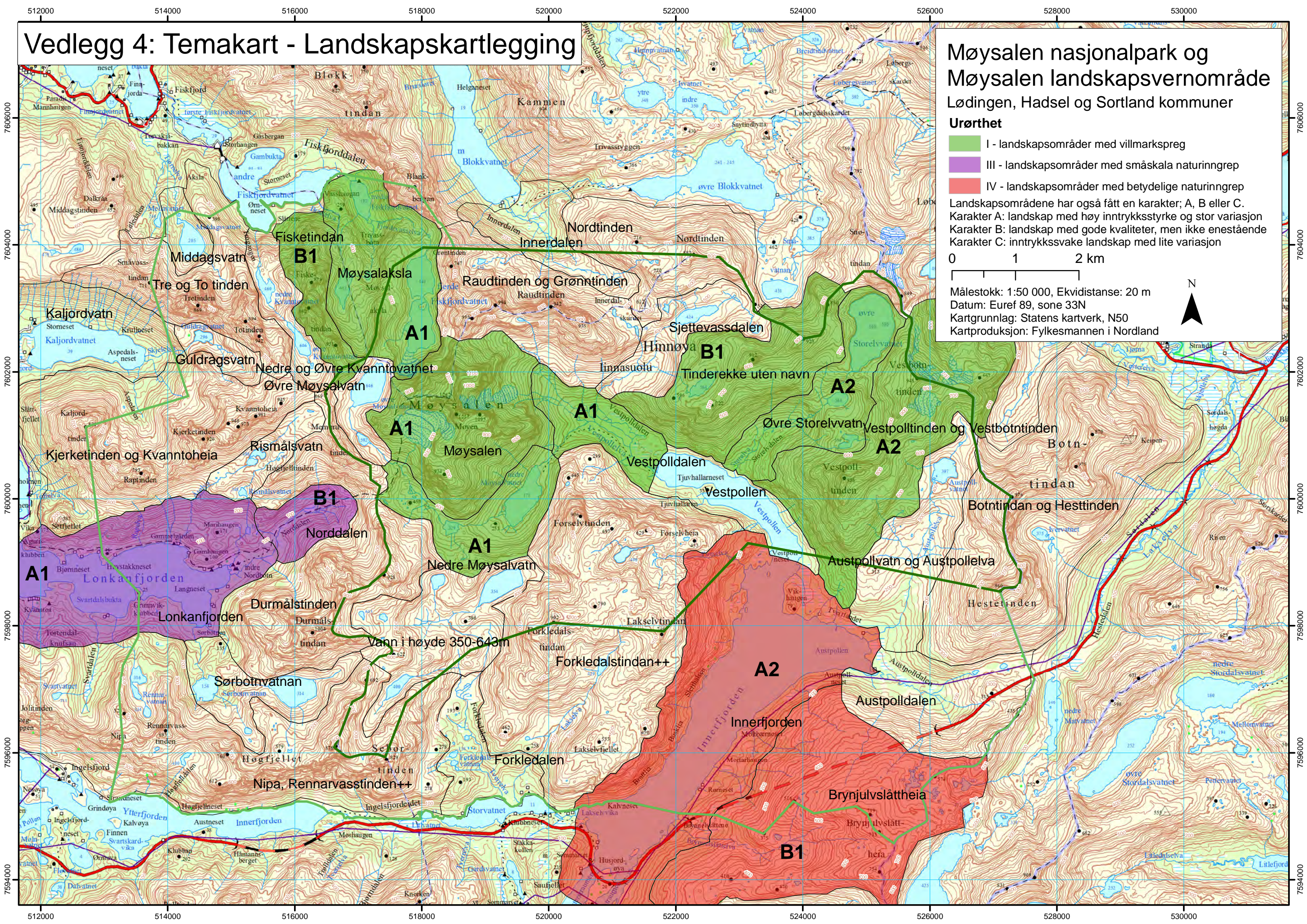
Urørthet

- I - landskapsområder med villmarkspreget
- III - landskapsområder med småskala naturinngrep
- IV - landskapsområder med betydelige naturinngrep

Landskapsområdene har også fått en karakter; A, B eller C.
Karakter A: landskap med høy inntryksstyrke og stor variasjon
Karakter B: landskap med gode kvaliteter, men ikke enestående
Karakter C: inntrykkssvake landskap med lite variasjon

0 1 2 km

Målestokk: 1:50 000, Ekvidistanse: 20 m
Datum: Euref 89, sone 33N
Kartgrunnlag: Statens kartverk, N50
Kartproduksjon: Fylkesmannen i Nordland

Vedlegg 5: Temakart - Kulturminner

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde

Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner

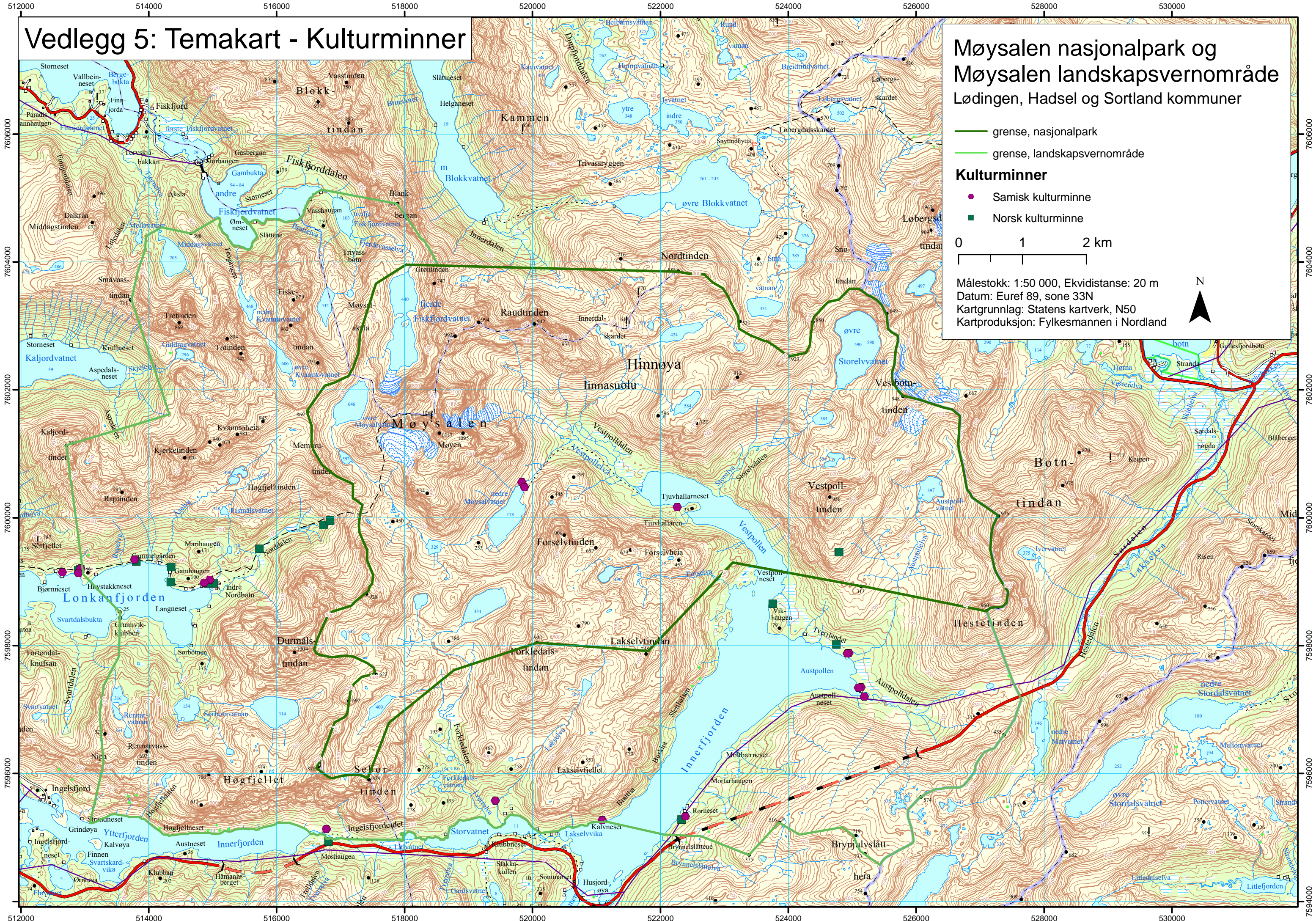
— grense, nasjonalpark
— grense, landskapsvernområde

Kulturminner

- Samisk kulturminne
- Norsk kulturminne

0 1 2 km

Målestokk: 1:50 000, Ekvidistans: 20 m
Datum: Euref 89, sone 33N
Kartgrunnlag: Statens kartverk, N50
Kartproduksjon: Fylkesmannen i Nordland

Vedlegg 6: Temakart - Tekniske inngrep

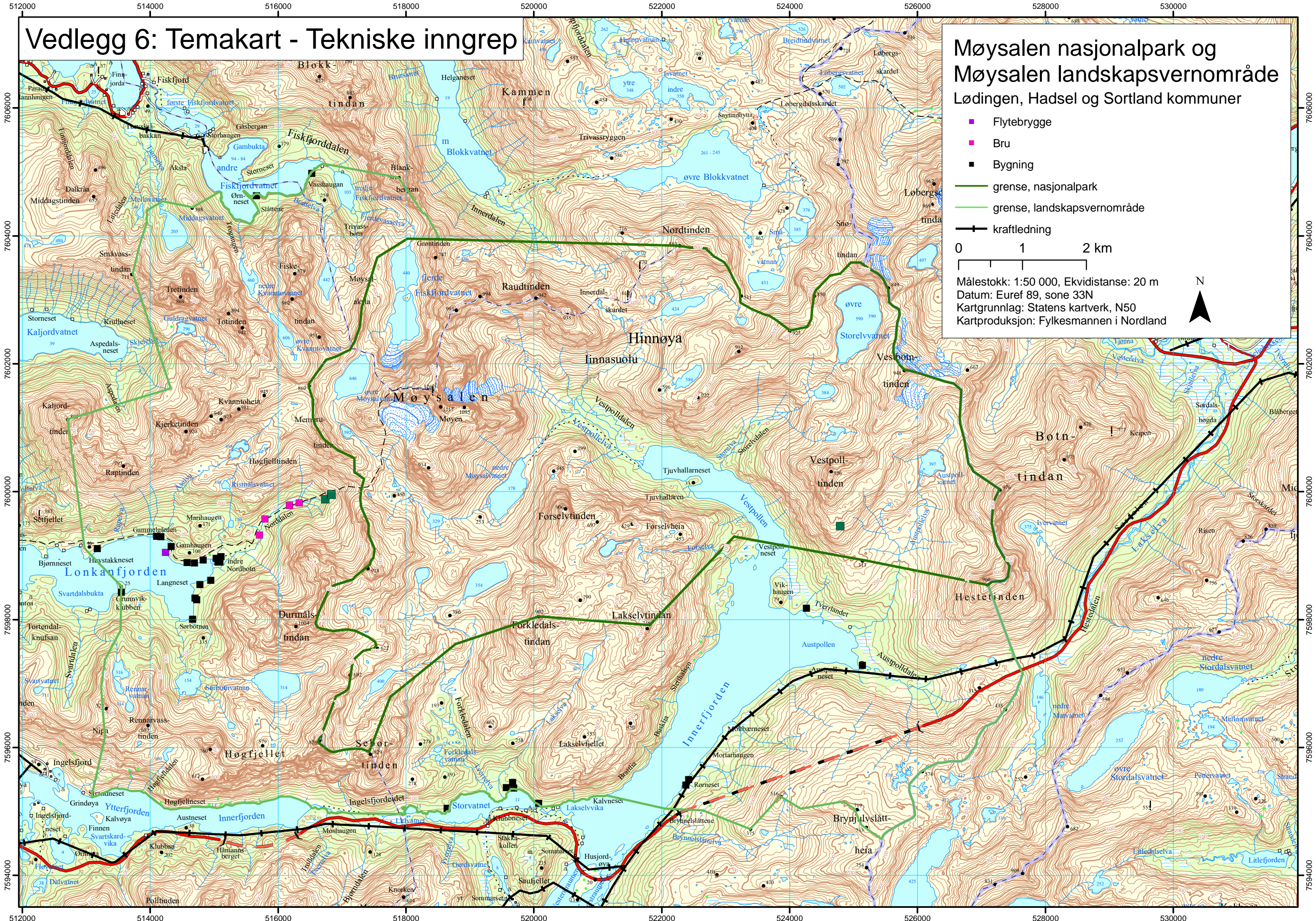

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde

Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner

- Flytebrygge
- Bru
- Bygning
- grense, nasjonalpark
- grense, landskapsvernområde
- kraftledning

0 1 2 km

Målestokk: 1:50 000, Ekvidistanse: 20 m
Datum: Euref 89, sone 33N
Kartgrunnlag: Statens kartverk, N50
Kartproduksjon: Fylkesmannen i Nordland

Vedlegg 7: Temakart - Turløyper

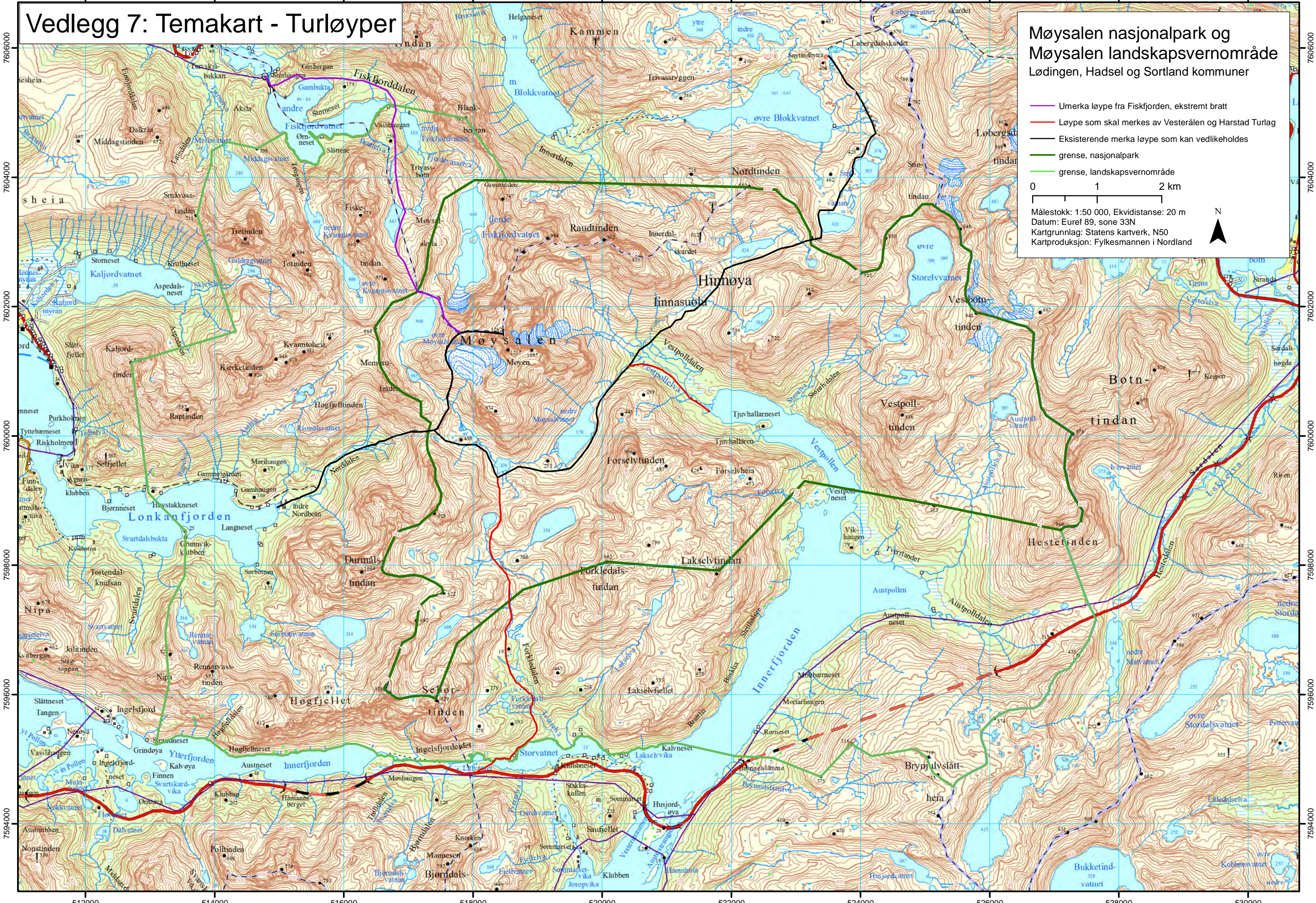

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde

Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner

- Umerka løype fra Fiskfjorden, ekstremt bratt
- Løype som skal merkes av Vesterålen og Harstad Turlag
- Eksisterende merka løype som kan vedlikeholdes
- grense, nasjonalpark
- grense, landskapsvernområde

0 1 2 km

Målestokk: 1:50 000, Ekvidistanse: 20 m
Datum: Euref 89, sone 33N
Kartgrunnlag: Statens kartverk, N50
Kartproduksjon: Fylkesmannen i Nordland

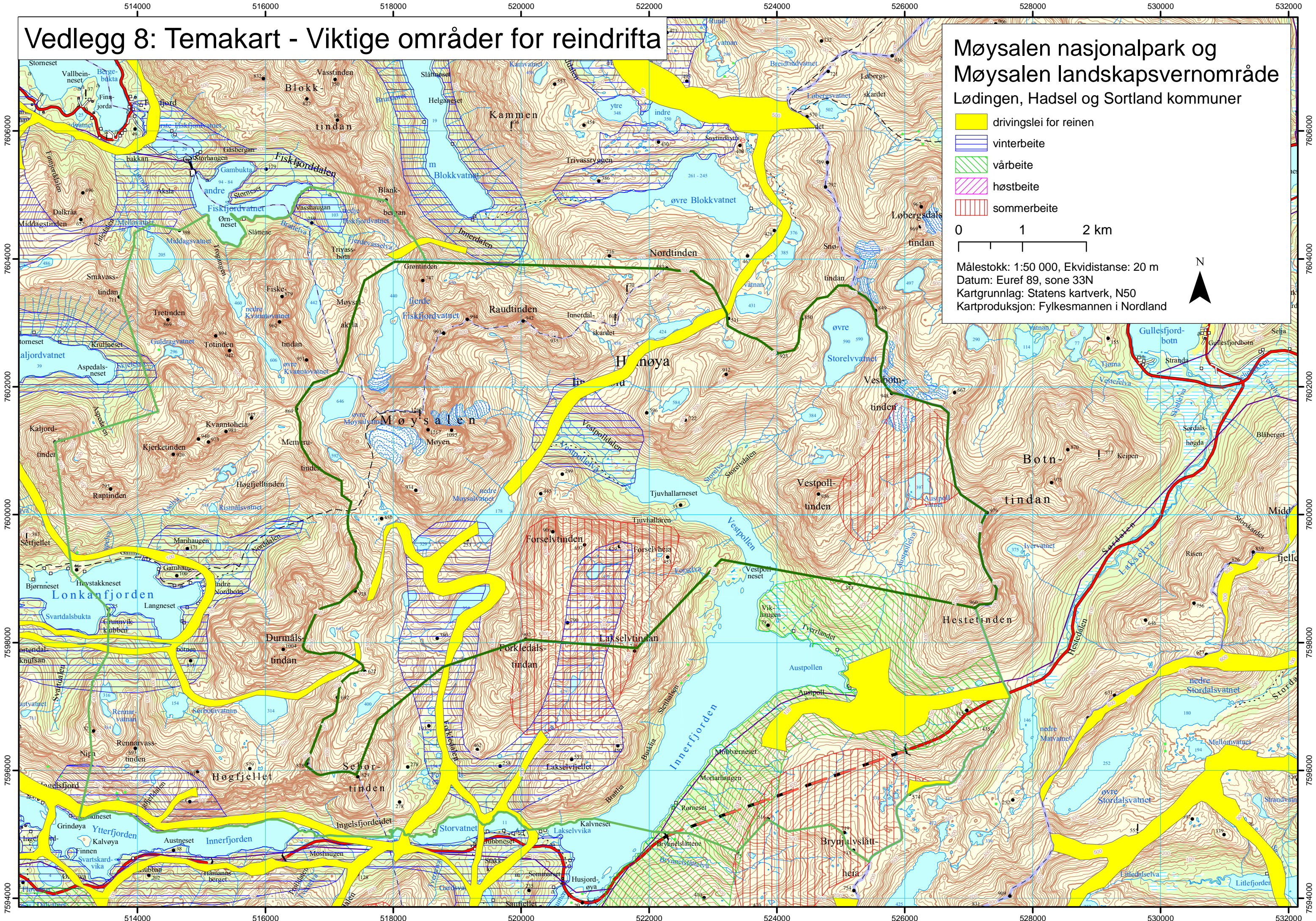
Vedlegg 8: Temakart - Viktige områder for reindriften

Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde Lødingen, Hadsel og Sortland kommuner

- drivingslei for reinen
- vinterbeite
- vårbeite
- høstbeite
- sommerbeite

0 1 2 km

Målestokk: 1:50 000, Ekvidistanse: 20 m
Datum: Euref 89, sone 33N
Kartgrunnlag: Statens kartverk, N50
Kartproduksjon: Fylkesmannen i Nordland

Vedlegg 9: Bevaringsmål

For å definere naturkvaliteter og bevaringsmål kreves det at forvaltningen har god oversikt over naturtilstanden i området, og utviklingstendenser. Kunnskapen om de ulike naturkvalitetene i Møysalen kan være mangelfull noen steder, men i og med at formålet med vernet er å ta vare på et kystalpint natur- og kulturlandskap, er det fokusert på landskapet når det gjelder bevaringsmål.

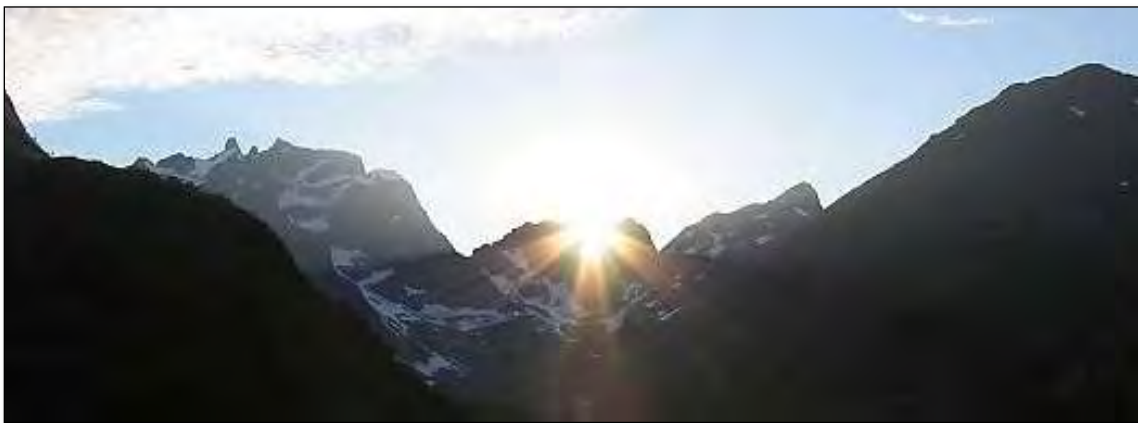
Urørt natur og landskap Status og bevaringsmål

Den verdien urørt natur representerer utgjør en betydelig del av naturkvalitetene i Møysalen nasjonalpark. Verdien av intakte økosystemer og landskapsrom uten inngrep vil være spesielt viktig. Dagens bruk av natur er preget av samfunnsutviklinga og det er mange eksempler på at vår ferdsel legger igjen spor i form av søppel, slitasje, forstyrrelse på vilt i sårbare perioder og overbeskatning av bestander. Det vil være et mål å minimalisere slike negative spor etter mennesker, særlig på toppen av Møysalen og i områder med kvaliteter som gjør landskapet enestående med særlig stort opplevelsespotensiale. Plantefelt og bygninger vil også gjerne oppfattes negativt i villmarksprega områder, og er derfor tatt med i bevaringsmål for landskapet.

Dersom det blir dokumentert økt slitasje eller forsøpling kan dette skyldes endringer i hvordan folk oppfører seg eller økt ferdsel. Det foreslås utlagt ferdselstellere ved de mest brukte innfallsporene, Storvatnet, Vestpollen og Lonkanfjorden. Disse dataene vil kunne fange opp om endringer i naturtilstanden som henger sammen med endringer i antall besøkende.

Trusler

Tekniske inngrep, plantefelt og ferdsel vil være hovedtruslene mot den verdien opplevelsen av urørt natur har. Ferdsel i seg selv er ikke en trussel mot disse naturkvalitetene, men når ferdselen går over fra å være sporløs til å forårsake slitasje og forsøpling kan opplevelsen av urørt natur bli forringet.

Bilde 15: Vestpollen. Foto: Arild Bondestad

Bevaringsmål for landskap

Tilstandsvariabel	Bevaringsmål	Metode	Tilstandsklasse	Aktuelle tiltak
Forsøpling (FG)– landskapsrom uten inngrep/villmarks-prega naturområder	Forsøpling skal ikke forekomme i Vestpollidalen eller i Austpollen.	Ryddede vekk overfløydige bålplasser og alt søppel. Informasjon.	Middels: Det flyter en del søppel i land i Austpollen. Lite søppel i Vestpollen.	Statens naturoppsyn ansvarlig for tilsyn og opprydding i Vestpollen og Austpollen hvert tredje år. Rapportering. Informasjon mot publikum.
Slitasje og slitasjebetinget erosjon (SE) – mennesker og beitedyr	Sti i Norddalen skal ikke øke i bredde, se vedlegg 7.	Fotodokumentasjon. Bilder på 3 punkt langs stien fra Lonkanfjorden til Møysalen. Ferdsesteller.	Middels: Stien er uendret på de siste 3 årene.	Statens naturoppsyn er ansvarlig for fotodokumentasjon hvert femte år, og eventuelt registrering av ferdsel fra Storatnet (fra 2014) hvert år. Det bør gjøres en sårbarhetsanalyse.
Fremmede gjenstander (FG)-bygninger	Bygninger skal ikke øke i antall i verneområdet	Kartlegge og fotografere eksisterende bygg i løpet av en femårsperiode. Overvåkning	Middels: Antall bygninger er endret siden vermetidspunktet.	Fjerne ulovlige bygg. Definere klare retningslinjer for forvaltninga og for vilkår i dispensasjonsvedtak
Fremmede arter (FA)- norsk gran*, siktagran, lerk, lutzigran, contortafuru og edelgran	Arealet av fremmede treslag skal ikke øke i verneområdet, og helst bør fremmede treslag fjernes helt.	Overvåkning av spredning. Hvis det blir observert spredning utenfor et plantefelt, bør hele feltet hogges og fraktes ut med taubane eller traktor.	Svakt fremmedartsinnslag: Det er ca 302 dekar av norsk gran*, siktagran, lerk, lutzigran, contortafuru og edelgran. Mesteparten er norsk gran og sitkagran.	Overvåke spredning av fremmede treslag hvert femte år (fra 2014). Plukke småplanter som sprer seg utenfor plantefeltene og vurdere fjerning av hele plantefelt om mulig.

*Norsk gran er ikke definert som en fremmed art på svartelista, men den finnes ikke naturlig nord for Saltfjellet og blir derfor her tatt med under bevaringsmål som gjelder fremmede arter

Vedlegg 10: Overvåkningsplan

Naturkvalitet	Overvåkning	Intervall	Utføres av
Naturskog	Overvåke plantefelt der grana sprer seg.	Hvert femte år (fra 2011)	SNO
Landskapet stien fra Lonkanfjorden til Møysalen går gjennom	Bilder på 3 fast punkt langs stien frå Lonkanfjorden til Møysalen. Rapportere.	Hvert femte år (fra 2008)	SNO
Urørt natur	Innhente data fra ferdselstellerene ved Storvatnet og i Lonkanfjorden. Rapportere. Pr 2013 er disse ikke satt opp.	Hvert år	SNO
Urørt landskap	Overvåke og dokumentere om det er oppført nye bygninger ulovlig	Hvert år	SNO

Vedlegg 11: Tiltaksplan

Samarbeide med reindriftsforvaltninga om utarbeidelse av et generelt informasjonsoppslag om reindriftsnæringas arealbruk, rettigheter og behov for hensyntakelse som kan brukes i alle verneområder der reindrifta har interesser. **Ansvarlig:** Reindriftsforvaltninga / Forvaltningsmyndigheten. **Tidsramme:** I løpet av 2014

Revidere distriktsplanen for reinbeitedistriktet slik at den kan benyttes som faglig grunnlag for forvaltningsmyndigheten. **Ansvarlig:** Kanstadvjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. **Tidsramme:** 2013

Sette opp ferdselstiller ved Storvatnet og i Lonkanfjorden. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten. **Kostnad:** 100 000,- **Tidsramme:** 2014

Overvåkning skal følges opp som vist i plan for overvåkning. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten/SNO **Kostnad:** Dekkes av økte midler til oppsynsvirksomhet, jf. kap. 5.1.4.

Statens Naturoppsyns aktivitet skal økes fra dagens nivå (ca 3 ukesverk) til å utgjøre ett årsverk. Oppsynets kompetanse, med spesielt fokus på de ulike fastsatte bevaringsmålene, skal økes. **Ansvarlig:** SNO, DN og Forvaltningsmyndigheten. **Kostnad:** 1 mill.

Fjerning av søppel ved Storvatnet og i Austpollen. **Ansvarlig:** Den enkelte bruker, reiselivsaktører, Statskog Fjelltjenesten. **Tidsramme:** årlig, eventuelt ved behov.

Merking av løype fra Storvatnet til Snytindhytta med påkobling til stien fra Memurusket opp til Møysalen. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten/Vesterålen- og Harstad Turlag **Tidsramme:** 2013

Etablere toalett ved Storvatnet. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten/Statens Vegvesen/ Lødingen kommune **Kostnad:** 100 000,- **Tidsramme:** 2013

Årlig drift av toalett ved Storvatnet **Ansvarlig:** Statens Vegvesen **Kostnad:** 15 000,- per år. **Tidsramme:** Årlig

Forvaltningsmyndigheten skal samarbeide med Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) om å utarbeide en plan for skilting og universell tilrettelegging i innfallsportene til Møysalen nasjonalpark og landskapsvernområde. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten/FFO. **Tidsramme:** 2013

Rydding av nederste del av stien fra Lonkanfjorden til Møysalen. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten. **Kostnad:** 40 000,- **Tidsramme:** 2013

Merking av sti fra Kaljord innover Lonkanfjorden og opp på Møysalen. Stien må legges litt om fra Kaljord til Lonkanfjorden i samråd med grunneierne for å unngå innmark. **Ansvarlig:** Forvaltningsmyndigheten/Hadsel kommune. **Kostnad:** 20 000,- **Tidsramme:** 2013

Statens hus

Moloveien 10

tlf: 75 53 15 00 || fax: 75 52 09 77

fmnopost@fylkesmannen.no

www.fmno.no

